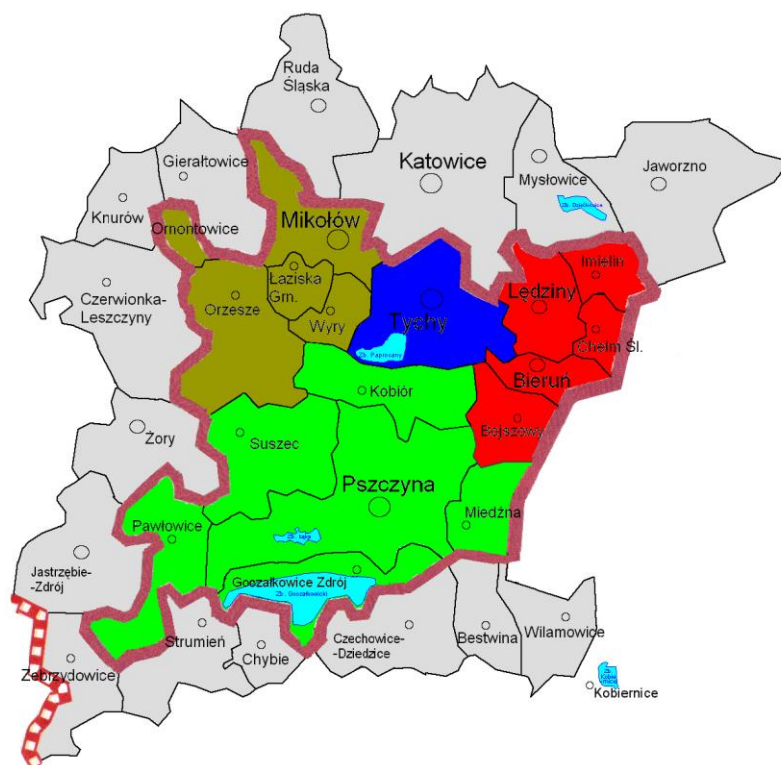

**Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna
w Tychach**

**OCENA STANU BEZPIECZEŃSTWA
SANITARNEGO POWIATU
MIKOŁOWSKIEGO
w 2021 roku**

**Obszar i ilość obiektów nadzorowany przez PSSE w Tychach
- dane z druków statystycznych**

<i>Dane</i>	<i>Powiat</i>				<i>Razem Powiaty</i>
	Tychy	Bieruńsko-Lędziński	Mikołowski	Pszczyiński	
Obszar	81,81 km²	158,15 km²	233,10 km²	471,16 km²	944,22 km²
Liczba obiektów nadzorowanych	3067	1162	1964	2479	8672
Liczba ludności	126 184	59 898	99 253	111 748	397 083

Spis treści:

1.	OCENA SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ W POWIECIE MIKOŁOWSKIM	4
2.	STAN SANITARNY ZAKŁADÓW ŻYWNOŚCI, ŻYWIENIA, MATERIAŁÓW I WYROBÓW PRZEZNACZONYCH DO KONTAKTU Z ŻYWNOŚCIĄ ORAZ KOSMETYKÓW	7
3.	OCENA STANU SANITARNEGO URZĄDZEŃ I OBIEKTÓW UŻYTKU PUBLICZNEGO	16
4.	ODDZIAŁ LABORATORYJNY	21
5.	OCENA WARUNKÓW ZDROWOTNYCH ŚRODOWISKA PRACY, PRZESTRZEGANIA PRZEPISÓW DOTYCZĄCYCH SUBSTANCJI CHEMICZNYCH I ICH MIESZANIN ORAZ PRZESTRZEGANIA ZAKAZU WYTWARZANIA I WPROWADZANIA DO OBROTU ŚRODKÓW ZASTĘPCZYCH LUB NOWYCH SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH.	24
6.	ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY	26
7.	OCENA PLACÓWEK NAUCZANIA I WYCHOWANIA	30
8.	DZIAŁALNOŚĆ OŚWIATOWO – ZDROWOTNA	31

1. OCENA SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ W POWIECIE MIKOŁOWSKIM

Sytuacja epidemiologiczna chorób zakaźnych

Wystąpienie zakażeń spowodowanych wirusem SARS-CoV-2 oraz zachorowań na chorobę wysoce zakaźną Covid-19 spowodowało szczególne zagrożenie dla zdrowia publicznego. Głównym celem działania PPIS w Tychach było ograniczenie rozprzestrzeniania się wirusa SARS-CoV-2 w populacji. W 2021 r. zgłoszono 9 503 zachorowań na Covid-19, co stanowiło 93,6% wszystkich zarejestrowanych chorób zakaźnych w powiecie mikołowskim (zapadalność na 100 tys. ludności wynosiła 10 239). Zachorowało 5 055 kobiet i 4 448 mężczyzn. Z powodu Covid-19 zmarły 183 osoby (70 kobiet i 113 mężczyzn).

Podejmowano działania przeciwepidemiczne w związku z występującymi ogniskami zachorowań na Covid-19 w obiektach będących pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tychach. Nadzorowano osoby z dodatnim wynikiem badania w kierunku SARS-CoV-2. W 2021 r. zgłoszono ogółem 10 158 chorób zakaźnych co stanowiło 27,1% ogólnej liczby chorób zakaźnych zgłoszonych do PPIS w Tychach z powiatów objętych nadzorem.

W celu wzmocnienia nadzoru epidemiologicznego nad zachorowaniami na Covid-19, PPIS w Tychach współorganizował przeprowadzenie badań przesiewowych wśród podopiecznych i pracowników Domów Pomocy Społecznej, Zakładów Opiekuńczo-Lecznicznych oraz Zakładów Pielęgnacyjno-Opiekuńczych. W działania przeciwepidemiczne byli zaangażowani wszyscy pracownicy stacji. Utrzymano pracę w systemie dwu zmianowym. Dodatkowo do pracy w PSSE w Tychach zostali skierowani stażyści z Urzędu Pracy.

Dzięki wprowadzonemu Systemowi Ewidencji Państwowej Inspekcji Sanitarnej (SEPIS) i dużemu zaangażowaniu wszystkich pracowników stacji, możliwe było zwiększenie nadzoru i rejestracji innych chorób zakaźnych. Zanotowano 7 zatruc pokarmowych wywołanych pałeczkami *Salmonella* (w roku ubiegłym 1 zatrucie), 55 innych bakteryjnych zakażeń jelitowych wywołanych przez *Clostridium difficile* (w ubiegłym roku 5), 8 wirusowych zakażeń jelitowych wywołanych przez rotawirusy (w ubiegłym roku 1), 115 biegunek i zapaleń żołądkowo – jelitowych BNO o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu (w ubiegłym roku 15), 342 osp wietrznych (w ubiegłym roku 80), 11 płonic (w ubiegłym roku 16), 12 zachorowań wywołanych przez *Streptococcus pyogenes* (w ubiegłym roku 11).

Ponadto wystąpiły pojedyncze zachorowania na posocznicę wywołaną pałeczką *Salmonella*, chorobę meningokokową inwazyjną - posocznicę oraz zapalenie opon mózgowych, styczeń i narażenie na wściekliznę oraz świnkę (nagminne zapalenie przyusznicy).

Przeprowadzono badania bakteriologiczne próbek w kierunku pałeczek *Salmonella* i *Shigella* pochodzących od osób chorych, ozdrowieńców po przebytej chorobie, osób ze styczeń z chorym. Z powyższych badań wykryto czterech nowych nosicieli pałeczek z grupy *Salmonella*.

Nadzór nad wykonawstwem szczepień ochronnych

W powiecie mikołowskim obowiązkowe szczepienia ochronne wykonywane były w 28 punktach szczepień (wykres nr 1). W przypadku osób do 20 roku życia program obowiązkowych szczepień ochronnych obejmował 18 909 osób.

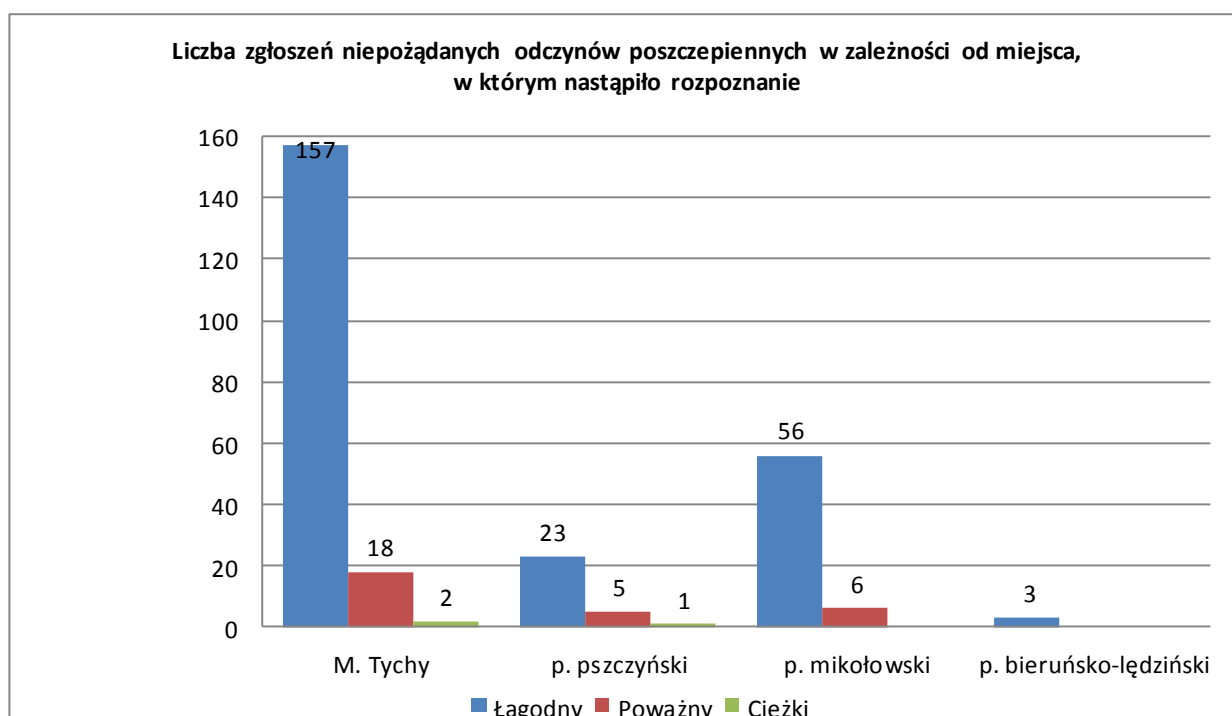
Wykres nr 2

W 2021 r. na terenie objętym nadzorem zarejestrowano 1 296 osób uchylających się od obowiązku szczepień, z tego w powiecie mikołowskim – 246. W porównaniu do ubiegłego roku odnotowano wzrost liczby uchylających się od szczepień w powiecie o 18,27%.

W 2021 r. zarejestrowano 271 niepożądanych odczynów poszczepiennych, w tym 62 zgłoszono z placówek mieszczących się na terenie powiatu mikołowskiego. Zakwalifikowano 56 odczynów łagodnych i 6 poważnych (wykres nr 2).

Wykres nr 2

W ramach nadzoru nad realizacją Programu Szczepień Ochronnych oraz dokumentacją szczepień prowadzono szereg działań, między innymi:

- przeprowadzono kontrole podmiotów leczniczych w zakresie realizacji szczepień ochronnych, w tym nadzoru nad dystrybucją i przechowywaniem preparatów szczepionkowych,
- udzielano poradnictwa w zakresie obowiązkowych i zalecanych szczepień ochronnych,
- prowadzono nadzór nad poprawnością i terminowością sprawozdawczości z realizacji szczepień ochronnych, w tym racjonalnego gospodarowania preparatami szczepionkowymi, właściwą dokumentacją wykonanych szczepień ochronnych obowiązkowych jak i zalecanych,
- nadzorowano terminową zgłaszalność niepożądanych odczynów poszczepiennych,
- prowadzono dystrybucję materiałów edukacyjnych dotyczących szczepień ochronnych do podmiotów leczniczych.

Ocena podmiotów leczniczych

Sekcja Epidemiologii wg stanu na dzień 31.12.2021 r. obejmowała nadzorem 973 podmiotów leczniczych, z czego w powiecie mikołowskim 198, co stanowiło 20,34% ogólnej liczby nadzorowanych podmiotów. Stacjonarne i całodobowe świadczenia medyczne w powiecie mikołowskim realizowane były przez 3 szpitale oraz dwa zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze i dwa opiekuńczo- lecznicze.

Wykres nr 3

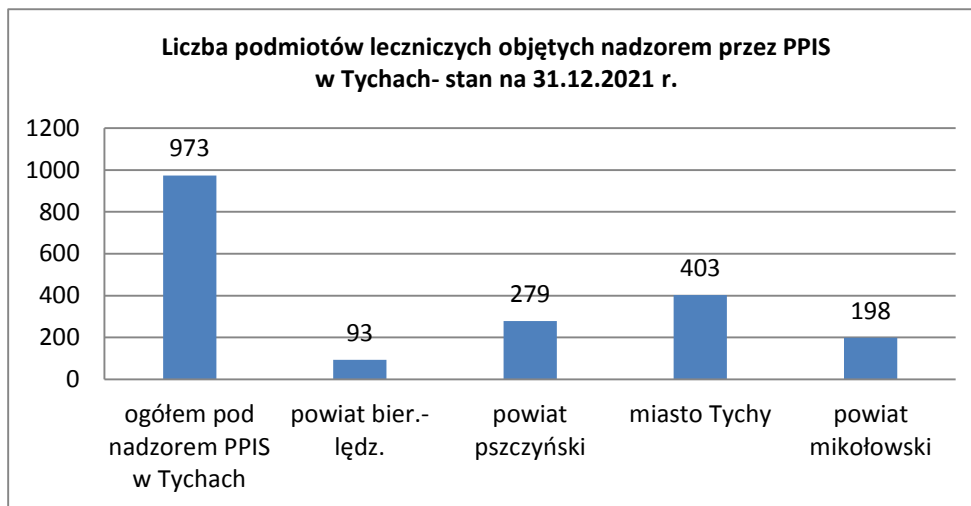

Tabela nr 1

Rodzaj obiektów realizujących świadczenia zdrowotne w powiecie mikołowskim w 2021 r.

Lp.	Rodzaj obiektów realizujących świadczenia zdrowotne w powiecie mikołowskim w 2021 r. będących pod nadzorem PPIS w Tychach	ilość
1	stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne (szpitale, zakłady rehabilitacji leczniczej, inne)	7
2	ambulatoryjne świadczenia zdrowotne	75
3	praktyki zawodowe (lekarzy, dentystów, pielęgniarek)	116
4	Ogółem	198

W 2021 r. wystąpiło 65 ognisk epidemicznych, z czego 20 w powiecie mikołowskim. 18 ognisk zostało wywołanych wirusem SARS-CoV-2, 1 ognisko zostało wywołane przez bakterie *Clostridioides difficile*. W przypadku 1 ogniska w DPS/ZOL czynnik nie został zidentyfikowany. Ogółem w powiecie mikołowskim zakażeniu uległo 241 osób, 726 było narażonych na zakażenie (przebywało na kwarantannie).

W ramach bieżącego nadzoru sanitarnego przeprowadzono 6 kontroli. W wyniku stwierdzonych nieprawidłowości wydano 1 decyzję nakazującą usunięcie nieprawidłowości oraz 1 decyzję płatniczą. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły m.in. niewłaściwego postępowania z preparatami szczepionkowymi.

Prowadzony nadzór nad stanem sterylizacji wykazał, że w powiecie mikołowskim zainstalowanych jest 50 urządzeń do sterylizacji wyrobów medycznych wielokrotnego użycia. Badania skuteczności sterylizacji w urządzeniach wykonywane były wg obowiązujących procedur w tym zakresie. Każdorazowo podczas przeprowadzania kontroli ocenie podlegały procedury oraz sposób dokumentowania skuteczności procesów sterylizacji.

2. STAN SANITARNY ZAKŁADÓW ŻYWNOŚCI, ŻYWIENIA, MATERIAŁÓW I WYROBÓW PRZEZNACZONYCH DO KONTAKTU Z ŻYWNOŚCIĄ ORAZ KOSMETYKÓW

Zapewnienie bezpiecznej żywności wymaga szeregu działań podejmowanych w sposób skoordynowany i zintegrowany. W tym celu wdrożono szereg norm prawnych w zakresie kontroli higieny żywności obowiązujących zarówno rolników, producentów, przetwórców i sprzedawców. Wszystkie te przepisy mają zapewnić spełnienie zasady „od pola do stołu”, czyli gwarantować bezpieczeństwo produktów żywnościowych na każdym etapie łańcucha produkcji i dystrybucji.

Charakterystyka nadzorowanych zakładów

W 2021 r. Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna w Tychach nadzorowała 4384 zakłady usytuowane na terenie 4 powiatów. Znaczna liczba zakładów zlokalizowana jest na terenach wiejskich i na peryferiach miast. Najliczniejszą grupę stanowią zakłady obrotu żywnością, następnie zakłady żywienia zbiorowego otwartego, zamkniętego oraz obiekty produkcji żywności.

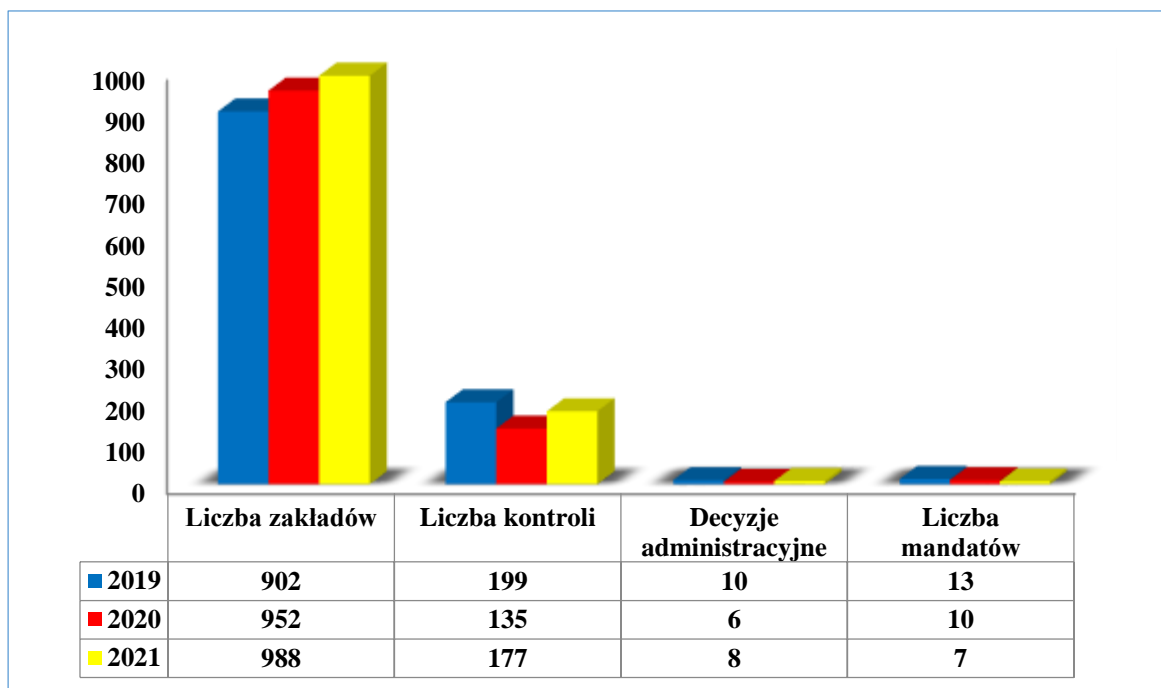
Na terenie działania tutejszej Stacji działają obiekty nowoczesne o wysokim standardzie, spełniające wymagania sanitarno – techniczne, funkcjonują również zakłady usytuowane w starym budownictwie, co wiąże się z ograniczonymi możliwościami ich modernizacji.

Ogólna ocena stanu sanitarnego zakładów żywieniowych i żywnościowych

W 2021 r. w ewidencji znajdowały się 988 zakładów. We wszystkich zakładach objętych nadzorem przeprowadzono 177 kontroli urzędowych. Wydano 8 decyzji administracyjnych nakazujących usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości. Nałożono 7 mandatów karnych na łączną kwotę 1900 zł (wykres nr 1).

Wykres nr 1

Działania kontrolne i represyjne w latach 2019 – 2021

Zakłady Produkcji Żywności

W 2021 r. w ewidencji znajdowało się 88 zakładów, w których przeprowadzono 29 kontroli. Wydano 4 decyzje administracyjne. Nałożono 1 mandat karny na kwotę 200 zł.

Do uchybień najczęściej występujących w zakresie stanu technicznego należą:

- ściany w magazynie gotowego wyrobu brudne, zakurzone; w pomieszczeniu produkcyjnym z maszyną do tabletkowania ściana z zaciekami i widocznym zawilgoceniem,
- sufity w magazynie gotowego wyrobu brudne, zakurzone, w korytarzu komunikacyjnym i pomieszczeniu produkcyjnym z maszyną do tabletkowania z zaciekami i widocznymi zawilgoczeniami.

Nieprawidłowości higieniczne (w dużej mierze zależne od zachowań personelu) to:

- brak porządku i czystości w pomieszczeniach zakładu,
- posadzka brudna, zaśmiecona, oblepiona resztkami poprodukcyjnymi we wszystkich pomieszczeniach, szczególnie w pomieszczeniu produkcyjnym przygotowywania mieszanki lodowej,
- brudna szafa chłodnicza wewnątrz i na zewnątrz,
- stanowiska pracy wykorzystywane są niezgodnie z przeznaczeniem,
- w szatni umywalka do mycia rąk ze zbędnymi rzeczami w środku- brak możliwości umycia rąk,
- szafki do przechowywania odzieży przepełnione, ubrania złożone na posadzce.

Tabela nr 1. Rodzaje i liczba zakładów produkcji żywności

Rodzaje zakładów produkcji żywności	Liczba zakładów
Wytwórnice lodów	7
Automaty do lodów	7
Wytwórnice tłuszczów roślinnych	0
Piekarnie	25

Ciastkarnie	14
Przetwórnice owocowo-warzywne	1
Browary i słodownie	0
Zakłady garmażeryjne	3
Wytwórnice makaronów	0
Wytwórnice wyrobów cukierniczych	1
Wytwórnice koncentratów spożywczych	1
Wytwórnice substancji dodatkowych	0
Wytwórnice suplementów diety	2
Inne wytwórnice żywności	27

Zakłady Obrotu Żywnością

W ewidencji znajdowało się 537 zakładów, w których przeprowadzono 67 kontroli. Nałożono 1 mandat karny na kwotę 500 zł.

Nieprawidłowości higieniczne (w dużej mierze zależne od zachowań personelu) to:

- przeterminowane środki spożywcze (po upływie daty minimalnej trwałości oraz terminu przydatności do spożycia) w tym do początkowego żywienia niemowląt.

Tabela nr 2. Rodzaje i liczba zakładów obrotu żywnością

Rodzaje zakładów obrotu żywnością	Liczba zakładów
Sklepy spożywcze w tym hipermarkety	335
Kioski spożywcze	11
Magazyny hurtowe	24
Obiekty ruchome i tymczasowe	34
Środki transportu żywności	26
Inne obiekty obrotu żywnością	107

Zakłady Żywienia Zbiorowego (żywienie otwarte, mała gastronomia, żywienie zamknięte)

W 2021 r. w ewidencji znajdowało się 338 zakładów, w których przeprowadzono 78 kontroli. Wydano 4 decyzje administracyjne, nałożono 3 mandaty karne na kwotę 1000 zł.

Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości techniczne to m.in.:

- brak prawidłowego odpływu nieczystości przy punkcie wodnym w pomieszczeniu przyjęcia posiłków, zastępczo wózki myte są przy użyciu ścierki z wodą i detergentem nad pojemnikiem, z którego nieczystości są usuwane do kanalizacji miejskiej w innym pomieszczeniu,
- brak bieżącej ciepłej i zimnej wody w pomieszczeniu przyjęcia posiłków.

Nieprawidłowości higieniczne (w dużej mierze zależne od zachowań personelu) to:

- w pomieszczeniach produkcyjnych zakładu posadzki brudne, zaśmiecone, z plamami tłuszczu,
- w magazynie środków spożywczych parapet okienny brudny, umywalka do mycia rąk w kuchni brudna,
- brudne uszczelki i drzwi wewnątrz i na zewnątrz urządzeń chłodniczych, z przyklejonymi resztkami środków spożywczych,
- w piwnicznych pomieszczeniach magazynowych środków spożywczych stwierdzono obecność żywych szkodników zbożowo mącznych, ich larwy i kokony oraz ślady obecności gryzoni-ekskrementy,
- brak porządku i czystości we wszystkich pomieszczeniach zakładu,

- na zapleczu w zlewozmywaku nagromadzona duża ilość brudnych naczyń, zlewozmywak również brudny,
- wnętrza szafek podręcznych brudne, z resztkami pokarmowymi,
- zlewozmywak do płukania warzyw wewnątrz niedomyty z resztkami warzyw,
- brudna zamrażarka, w której przechowywane są środki spożywcze, obklejona resztkami środków spożywczych,
- w barze sałatkowym pojemniki do przechowywania surówek niedomyte, tłuste.

Tabela nr 3. Rodzaje i liczba zakładów żywienia zbiorowego

Rodzaje zakładów żywienia zbiorowego	Liczba zakładów
Zakłady żywienia zbiorowego otwarte	90
Zakłady małej gastronomii	116
Stołówki pracownicze	1
Bufety przy zakładach pracy	0
Bloki żywienia w szpitalach	3
Bloki żywienia w domach opieki społecznej	10
Stołówki w żłobkach i domach małego dziecka	13
Stołówki szkolne	30
Stołówki w bursach i internatach	1
Stołówki na koloniach/ półkoloniach/ obozach/ zimowiskach	1
Stołówki w przedszkolach	39
Stołówki w domach dziecka i młodzieży	3
Stołówki w zakładach specjalnych i wychowawczych	3
Zakłady usług cateringowych	7
Inne zakłady żywienia	21

Zakłady produkujące i wprowadzające do obrotu materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością oraz kosmetyki

Nadzorem objęto 3 wytwórnie i 16 miejsc obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością oraz 2 zakłady produkcji i 4 zakłady obrotu kosmetykami. Przeprowadzono 2 kontrole w zakładach obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością w trakcie, których nałożono 2 mandaty karne na kwotę 200 zł.

Podmioty zostały ukarane w związku z wprowadzaniem do obrotu wyrobów z zawartością sproszkowanego bambusa oraz sprzedażą materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością bez złożenia wniosku o wpis zakładów do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

Nadzór nad importem/eksportem

Import: W związku z prowadzeniem nadzoru nad jakością zdrowotną żywności i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością wykonano 148 kontroli, w tym 5 kontroli środków transportu, skontrolowano 799 partii środków spożywczych, 16 partii materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, wydano 149 świadectw jakości zdrowotnej. Do obrotu dopuszczono wszystkie zgłoszone partie.

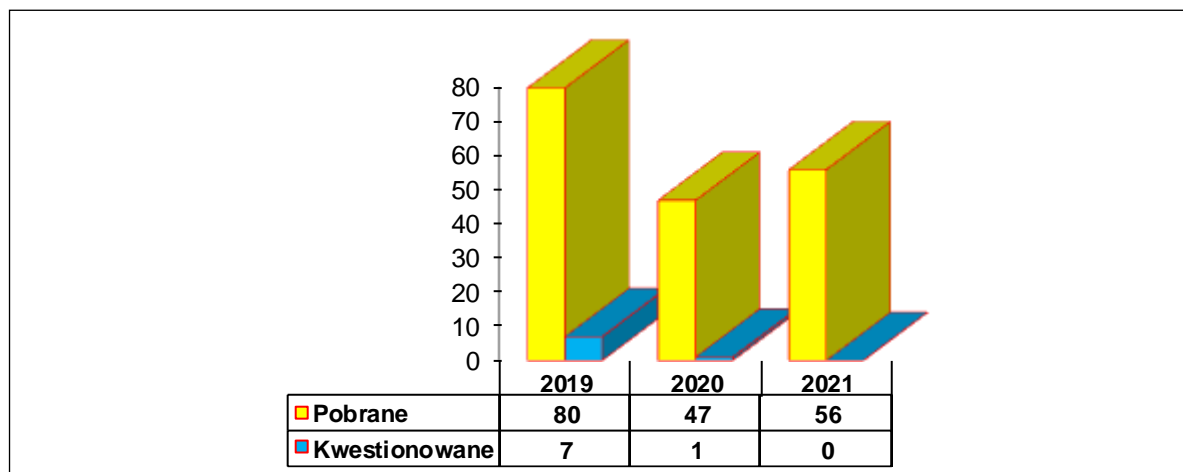
Eksport: Skontrolowano 728 partii żywności przeznaczonej na eksport, wszystkie dopuszczono do obrotu.

Jakość zdrowotna środków spożywczych, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz kosmetyków

W 2021 r. na terenie powiatu mikołowskiego pobrano do badań laboratoryjnych 56 próbek środków spożywczych oraz materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością, których nie kwestionowano (wykres nr 2).

Wykres nr 2

Próbki pobrane/kwestionowane w latach 2019 – 2021

Wnioski i interwencje

W 2021 r. rozpatrzono ogółem 5 wniosków, nałożono 1 mandat karny na kwotę 500 zł. Najczęściej wnioski dotyczyły:

niewłaściwej jakości zdrowotnej środków spożywczych:

- obecność ciała obcego – szkła, w słoiku z buraczkami marynowanymi
- nieprawidłowości dotyczące dostarczanych posiłków przez firmę cateringową,
- przeterminowane mleko modyfikowane „Bebilon 1”

Tabela nr 4

<i>Wnioski o interwencję</i>		
Rok	Liczba zgłoszonych wniosków	Liczba mandatów karnych/kwota
2019	7	2/400
2020	8	4/450
2021	5	1/500

Powiadomienia typu RASFF i RAPEX

System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach (RASFF) oraz Niebezpiecznych Produktach Nieżywnościowych (RAPEX) to systemy przekazywania informacji między urzędami ds. kontroli żywności, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz kosmetyków.

W przypadku zidentyfikowania jakiegokolwiek zagrożenia zdrowia konsumentów umożliwia on sprawne i szybkie przekazywanie informacji, które są oceniane i jeżeli istnieje zagrożenie zdrowia konsumentów podejmowane są działania określone procedurami.

W 2021 r. otrzymano 105 powiadomień alarmowych i informacyjnych w ramach systemu wczesnego ostrzegania o niebezpiecznych produktach żywnościowych RASFF.

Przyczynami dla których dany produkt został zgłoszony do systemu RASFF było m.in.:

- przekroczenie parametrów mikrobiologicznych w następujących produktach: mięsie i przetworach mięsnych, jajach, wodzie butelkowanej, sezamie oraz przyprawach;
- zawartość niezadeklarowanych substancji w suplementach diety;
- migracja pierwszorzędowych amin aromatycznych z produktów z nylonu, obecność kadmu w konserwach rybnych i ołowiu w gruszkach;
- obecność zanieczyszczeń fizycznych w środkach spożywczych, w tym w alkoholu, pesto, drobiu;
- przekroczenie dopuszczalnego poziomu mykotoksyn w przetworach zbożowo-mącznych i owocach suszonych;
- przekroczenie tlenu etylenu w sezamie, produktach zbożowo-mącznych z sezamem, pączkach, przyprawach, ketchupie, kremie do tortu, konserwach rybnych, suplementach diety, wędlinach, serkach homogenizowanych, lodach, daniach instant, makaronach, napojach i kremach roślinnych, agarze;
- stwierdzenie 3-MPCD (3- monochloropropano- 1,2-diol) w fryturze gastronomicznej;
- obecność niedozwolonego składnika w materiałach i wyrobach do kontaktu z żywnością;
- przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu pozostałości pestycydów w produktach żywnościowych, tj.: kaszy gryczanej, grejpfrucie, kapuście czerwonej i pekińskiej, papryce słodkiej, bazylii suszonej, papryce żółtej oraz szpinaku;
- nieprawidłowe cechy organoleptyczne w produkcie spożywczym;
- przekroczenie dopuszczalnej zawartości THC (Tetrahydrokannabinol) w olejku konopnym, substancji dodatkowej w napojach energetycznych oraz antybiotyków w produktach spożywczych;
- przekroczenie dopuszczalnej zawartości WWA (wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne) w przetworach mięsnych.

W nadzorowanych obiektach monitorowano proces wycofywania tych produktów z obrotu handlowego. W większości przypadków producenci lub dystrybutorzy sami podejmowali takie działania.

Kategorie produktów	Powiadomienia alarmowe	Powiadomienia informacyjne
Mięso i przetwory mięsne	24	9
Przetwory zbożowo - mączne	3	1
Wyroby cukiernicze i ciastkarskie	1	0
Materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością	1	7
Zioła i przyprawy	2	1
Suplementy diety	12	3
Inne (owoce suszone, warzywa świeże, jaja, ser, olej z ryżu oraz z sezamu, wino, nabiał, margaryna)	29	12
RAPEX (dot. produktów kosmetycznych)	0	0
RAZEM	72	33

Akcje i działania dodatkowe wykonywane na terenie 4 powiatów nadzorowanych przez PPIS w Tychach

Ocena placówek wypoczynku dzieci i młodzieży

W 2021 r. prowadzono nadzór nad przebiegiem wypoczynku zimowego i letniego dzieci i młodzieży. W ramach akcji w czasie wypoczynku:

- letniego przeprowadzono 22 kontrole, (w tym 1 zakład, który dostarczał posiłki dla uczestników wypoczynku letniego, 3 w zakładach żywienia zbiorowego otwartego, 9 w zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego, w którym posiłki dostarczane były przez firmę cateringową, oraz 9 kontrole zakładów żywienia zbiorowego zamkniętego, w których prowadzone było żywienie),
- zimowego przeprowadzono 16 kontroli (w tym 9 zakładów żywienia zbiorowego zamkniętego, w których prowadzone było żywienie, 6 zakładów żywienia zbiorowego zamkniętego, w których posiłki dostarczane były przez firmę zewnętrzną, oraz 1 kontrola zakładu żywienia zbiorowego zamkniętego, w którym żywienie było we własnym zakresie).

W trakcie przeprowadzonych kontroli stwierdzono niewłaściwe przechowywanie środków spożywczych. W związku z powyższym nałożono 2 mandaty karne na kwotę 500 zł.

Nie odnotowano skarg.

Trasy turystyczne

Oceną objęto: Wytwórnice lodów, piekarnie, sklepy spożywcze, zakłady żywienia zbiorowego otwartego, zakłady małej gastronomii, zlokalizowane przy trasach turystycznych. W sezonie letnim 2021 r. przeprowadzono w wymienionych grupach 68 kontroli.

W wyniku przeprowadzonych kontroli nałożono 4 mandaty karne na kwotę 1000 zł. Wydano 2 decyzje administracyjne. Zbadano 77 próbek środków spożywczych, z których 2 kwestionowano. Powodem kwestionowania była obecność *Campylobacter* w pobranych do badania podrobach.

Główne stwierdzone uchybienia sanitarno – porządkowe to:

- nieprawidłowe przechowywanie środków spożywczych;
- nieprawidłowa odzież ochronna;
- brudne urządzenia chłodnicze oraz drzwi w pomieszczeniach produkcyjnych;
- brak porządku i czystości w zakładzie;
- stanowiska pracy i pomieszczenia wykorzystywane niezgodnie z przeznaczeniem;
- obecność owadów oraz gryzoni;
- brak do wglądu aktualnych rejestrów: temperatur z urządzeń chłodniczych oraz mycia i dezynfekcji zakładu.

Uchybienia stanu technicznego:

- odpadająca farba;
- ubytki w płytkach w pomieszczeniach zakładu;
- brak stałego dopływu wody bieżącej ciepłej oraz zimnej przy umywalce do mycia rąk w pomieszczeniu kuchni.

Ocena sposobu żywienia za 2021 r.

Oceną sposobu żywienia objęto 2 zakłady żywienia zbiorowego (1 żłobek, 1 szkoła). Teoretycznie przeanalizowano 2 próbki zestawień dekadowych. Wszystkie wykazały nieprawidłowości, które dotyczyły m.in.: niewłaściwie zestawionych jadłospisów, zaniżonej (w przypadku szkoły) lub zawyżonej (w przypadku żłobka) wartości energetycznej posiłków oraz zaniżonej wartości składników odżywczych, w szczególności wapnia i witaminy D.

Analizując sposób żywienia dzieci i młodzieży stwierdzono:

- niewłaściwe zbilansowanie posiłków pod względem wartości odżywczej oraz doboru produktów z niektórych grup, pomimo urozmaiconych jadłospisów,

- zaniżoną lub zawyżoną wartość energetyczną w stosunku do zalecanej normy żywieniowej,
- małe wykorzystanie produktów z grupy mleko i przetwory mleczne,
- zbyt dużą ilość potraw smażonych,
- w przypadku szkoły nieuwzględnienie w jednym dniu produktów z grupy mięso, jaja, orzechy, nasiona roślin strączkowych oraz w 5-ciu dniach podanie zbyt małych porcji produktów zbożowych z całkowitym pominięciem w dekadzie produktów zbożowych pełnoziarnistych,
- za wysoki udział sodu w stosunku do zalecanych norm.

Celem poprawy sposobu żywienia opracowano zalecenia dla każdego zakładu.

Przedsięwzięcie dotyczące oceny sposobu żywienia będzie kontynuowane w 2022 r.

Nadzór nad grzybami i przetworami grzybowymi znajdującymi się w obrocie, przetwórstwie oraz żywności zbiorowej.

W ramach akcji przeprowadzono 9 kontroli (8 w zakładach żywienia zbiorowego otwartego, 1 na straganie, gdzie pobrano próbkę), w trakcie których nie stwierdzono nieprawidłowości. Ponadto pobrano do badań laboratoryjnych próbkę grzybów świeżych (podgrzybek) w kierunku skażeń promieniotwórczych – próbka niekwestionowana.

Jednostki systemu oświaty.

W 2021 r. przeprowadzono 45 kontroli w stołówkach szkolnych, 34 kontrole w stołówkach przedszkolnych, 1 kontrolę w stołówce internatu oraz 4 kontrole w stołówce zakładu wychowawczego. Kontrole dotyczyły także spełnienia wymagań zawartych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. (Dz. U. poz. 1154).

W trakcie kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

Nadzór nad zakładami produkującymi i wprowadzającymi do obrotu żywność bezglutenową.

W ramach akcji przeprowadzono 17 kontroli w piekarniach i sklepach, których tematem była produkcja, ekspozycja i przechowywanie produktów bezglutenowych.

Przeprowadzono:

4 kontrole w powiecie pszczyńskim, 6 – w powiecie mikołowskim, 4 – w powiecie tyskim, 3 – w powiecie bieruńsko-lędzińskim.

Nie stwierdzono produkcji żywności bezglutenowej.

W sklepach stwierdzono wprowadzanie do obrotu opakowanych produktów bezglutenowych, prawidłowo oznakowanych, eksponowanych na oddzielnych regałach. Ponadto, z przedstawicielami wszystkich piekarni zlokalizowanych na terenie działania PPIS w Tychach przeprowadzono rozmowy telefoniczne, które potwierdziły brak zakładów produkujących żywność bezglutenową.

Nadzór nad żywnością prozdrowotną (suplementy diety, środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego, środki spożywcze wzbogacone witaminami i składnikami mineralnymi).

W 2021 r. w związku z prowadzonym nadzorem nad żywnością prozdrowotną przeprowadzono kontrole podmiotów produkujących i wprowadzających do obrotu suplementy diety: w tym 2 w wytwórni suplementów diety, 3 sklepów wprowadzających do obrotu suplementy diety, 3 stron internetowych, 2 w magazynach suplementów diety, 9 w sklepach ogólnospożywczych oraz 1 kontrolę w punkcie małej gastronomii zlokalizowanym w Fitness Klubie.

W ramach nadzoru nad suplementami diety w 2021 r. pobrano do badań laboratoryjnych 20 próbek, których nie kwestionowano. W jednym przypadku wystosowano zalecenie dotyczące znakowania, o czym poinformowano stację nadzorującą zakład wprowadzający do obrotu.

Wydano 1 decyzję administracyjną z uwagi na zły stan sanitarno techniczny ścian i sufitów zakładu. Dwa mandaty na sumę 1000 zł nałożono za wprowadzanie suplementów diety po raz

pierwszy do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bez powiadomienia Głównego Inspektora Sanitarnego. Rozpatrzono 7 interwencji, które były zasadne, 4 wnioski oraz 3 informacje przekazane przez PSSE i GIS.

Zakłady cateringowe.

W związku ze zwiększoną liczbą zatruc pokarmowych na nadzorowanym terenie PPIS w Tychach podjął decyzję o przeprowadzeniu akcji własnej w zakładach przygotowujących i dostarczających posiłki do zakładów żywiących grupy ludzi o podwyższonym ryzyku oraz w żłobkach.

Przeprowadzono 19 kontroli w zakładach cateringowych oraz w restauracjach przygotowujących posiłki w ramach usług cateringowych, 9 kontroli w żłobkach.

W wyniku stwierdzonych nieprawidłowości nałożono 4 mandaty karne na łączną kwotę 1100 zł w zakładach cateringowych i restauracji, w żłobku 1/300 zł.

Przyczyną ukarania mandatami karnymi było: niewykorzystywanie stanowisk zgodnie z przeznaczeniem, niezabezpieczone produkty w urządzeniu chłodniczym, brak porządku i czystości w zakładzie i w urządzeniach chłodniczych, brak segregacji w urządzeniach chłodniczych, mięso do rozmrożenia przechowywane w zlewozmywaku w pomieszczeniu socjalnym. W żłobku – przechowywanie posiłków wymagających chłodzenia poza urządzeniem chłodniczym.

W zakładzie cateringowym wydano 1 decyzję dotyczącą zapewnienia właściwych warunków transportu żywności wymagającej chłodzenia.

Nadzór nad jakością tłuszczów stosowanych do smażenia.

W związku z planem poboru próbek do badań żywności w ramach urzędowej kontroli i monitoringu tłuszczów przeznaczonych do smażenia pod kątem zawartości związków polarnych, wykonano ogółem 3 kontrole (2 kontrole w zakładach małej gastronomii oraz 1 w ciastkarni). W trakcie kontroli przeprowadzono badania za pomocą specjalistycznego sprzętu, wyniki badań wykazały akceptowalną jakość tłuszczów.

Ocena żywienia w Szpitalach.

W ramach polecenia dotyczącego wzmożenia nadzoru m.in. w zakresie żywienia w szpitalach przeprowadzono 5 kontroli w trakcie, których wykonano ocenę żywienia z wykorzystaniem arkusza oceny dekadowej jadłospisów. W jednym przypadku ocena żywienia w szpitalu była prawidłowa, natomiast w czterech przypadkach zadowalającą.

Kontynuacja akcji „Mklik Próchniczek”.

W ramach kontynuowania akcji wytypowano 5 zakładów, w których pobrano 10 próbek zmiotków oraz wytrzepeków do badań laboratoryjnych w kierunku obecności szkodników i ich pozostałości. Razem przeprowadzono 8 kontroli (5 związanych z poborem próbek i 3 rekontrole), wydano 4 decyzje administracyjne z terminem natychmiastowej wykonalności nakazujących przeprowadzenie dezynsekcji pomieszczeń zakładu i sprzętu. Za stwierdzone nieprawidłowości nałożono 4 mandaty karne na kwotę 800 zł.

Współpraca z Inspekcją Weterynaryjną

- Udzielano sobie wzajemnej pomocy merytorycznej z zakresu obowiązujących przepisów prawnych oraz udostępniano niezbędne w wykonywanej pracy akty prawne/ procedury/ instrukcje.
- Przekazywano informacje dotyczące naruszeń w zakładach nadzorowanych zgodnie z właściwością rzeczową i miejscową.

- Wzajemnie przekazywano informacje o wynikach badań środków spożywczych pochodzenia zwierzęcego oraz listy zakładów, które oprócz środków spożywczych produkują również materiał paszowy dla zwierząt.

Współpraca z Inspekcją Farmaceutyczną

Wypełniając zapisy porozumienia o współpracy przekazano informację do Inspekcji Farmaceutycznej o zamiarze przeprowadzenia kontroli tematycznej w zakładach podlegających wspólnemu nadzorowi oraz o zamiarze poboru próbek do badań laboratoryjnych.

Współpraca z Państwową Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa, Inspekcją Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych i Inspekcją Ochrony Środowiska

W ramach współdziałania tych inspekcji realizując zapisy porozumienia pobierano do badań próbki owoców i warzyw pochodzących z produkcji pierwotnej. Próbkę pobierano w kierunku metali szkodliwych dla zdrowia. Nie stwierdzono przekroczenia najwyższych dopuszczalnych poziomów.

Współpraca z Inspekcją Handlową

Przekazywano informacje dotyczące naruszeń w zakładach.

Współpraca z Policją

W roku sprawozdawczym udzielano informacji z zakresu obowiązujących przepisów prawnych; Wspólnie z funkcjonariuszami Policji sprawdzano stosowanie się społeczeństwa do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 2020 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii.

Analiza i wnioski w zakresie bezpieczeństwa zdrowotnego żywności

- inwestowanie w nowe wyposażenie,
- modernizowanie istniejących linii technologicznych,
- wzrost świadomości, fachowości i odpowiedzialności przedsiębiorców oraz osób zatrudnionych w obrocie i przy produkcji żywności,
- podnoszenie estetyki zakładów,
- oceniając sytuację lokalną w zakresie bezpieczeństwa zdrowotnego żywności stwierdzono wyższy niż w roku ubiegłym odsetek próbek kwestionowanych.

3. OCENA STANU SANITARNEGO URZĄDZEŃ I OBIEKTÓW UŻYTKU PUBLICZNEGO

Nadzorem Sekcji Higieny Komunalnej objętych jest 1889 obiektów, w tym w powiecie mikołowskim łącznie 401 obiektów, z czego 83 placówki służby zdrowia.

W celu ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, zapobiegania powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych przeprowadzono łącznie 251 kontroli sanitarnych, w tym 57 na terenie powiatu mikołowskiego.

W związku z trwającym stanem epidemii pracownicy sekcji Higieny Komunalnej przeprowadzali wizytacje/kontrole w galeriach handlowych, zakładach fryzjerskich, kosmetycznych, studiach tatuażu, hotelach, aptekach, ośrodkach kultury, obiektach sportowych, pływalniach, trasach turystycznych, dworcu PKP, ustępach publicznych i środkach transportu. Wizytacje/kontrole dotyczyły przestrzegania zakazów i nakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii, które dotyczyły obowiązku zakrywania przy pomocy maseczki ust i nosa, zapewnienia klientom rękawiczek jednorazowych lub środków do dezynfekcji rąk, limity osób

w placówkach. W części wymienionych obiektów wizytacje przeprowadzane były przy współpracy z funkcjonariuszami policji.

Pracownicy Sekcji Higieny Komunalnej współpracowali z sekcją Epidemiologii podczas działań związanych z walką z pandemią Covid- 19, poprzez przeprowadzanie wywiadów epidemicznych i obejmowanie nadzorem osób zakażonych oraz osób z kontaktu.

Obiekty użyteczności publicznej:

Ustępy publiczne – w ewidencji 4 obiekty, skontrolowano 2 obiekty, przeprowadzono 2 kontrole.

W obiektach zapewniony jest dopływ bieżącej ciepłej i zimnej wody oraz zapas środków myjących i dezynfekcyjnych. Przy wszystkich punktach wodnych zapewnione jest mydło w płynie, podajniki z ręcznikami jednorazowego użycia oraz pojemniki na odpady. Urządzenia sanitarne sprawne technicznie, utrzymane w bieżącej czystości. Wszystkie skontrolowane ustępy posiadają stałą obsługę. W trakcie przeprowadzonych kontroli zwrócono szczególną uwagę na zapewnienie w obiektach środków do dezynfekcji rąk oraz powierzchni i urządzeń w związku z wystąpieniem stanu epidemii.

Baseny kąpielowe – w ewidencji 3 obiekty: 2 baseny sezonowe i 1 kryta pływalnia, przeprowadzono 4 kontrole.

Przeprowadzone kontrole nie wykazały uchybień. Stan sanitarno-higieniczny obiektów nie budził zastrzeżeń. W trakcie kontroli zwrócono również uwagę na wprowadzone dodatkowe obostrzenia związane z trwaniem epidemii COVID 19.

Administratorzy obiektów systematycznie wprowadzali zmiany do regulaminów zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Domy pomocy społecznej – w ewidencji 8 obiektów, skontrolowano 1 obiekt, przeprowadzono 1 kontrolę.

Kontrolę przeprowadzono w Domu Pomocy Społecznej w Orzeszu w związku z podejrzeniem wystąpienia ogniska zakażenia wywołanego przez *Clostridium difficile*, w trakcie której zostały pobrane próbki wody do badań mikrobiologicznych. Kontrola odbyła się przy współudziale Sekcji EP i Sekcji HŻŻ. W trakcie kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

Hotele - w ewidencji 7 obiektów, skontrolowano 3 obiekty, przeprowadzono 3 kontrole.

Kontrole zostały przeprowadzone w zakresie sprawdzenia przestrzegania przepisów przeciwepidemicznych. W trakcie kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości, osoby przebywające w obiektach posiadały maseczki zakrywające usta i nos. Zapewniono środki do dezynfekcji rąk w miejscach dostępnych dla klientów tj. przy wejściu i recepcji, w korytarzach komunikacyjnych. Pojemniki z środkami do dezynfekcji rąk posiadały etykiety z prawidłowym oznakowaniem. Na drzwiach wejściowych do obiektów umieszczono komunikaty, o zachowaniu dystansu społecznego, o zakrywaniu ust i nosa oraz informacja o limicie osób mogących przebywać w hotelu.

Zakłady fryzjerskie, fryzjersko-kosmetyczne, kosmetyczne i odnowy biologicznej i tatuażu - w ewidencji 181 obiektów w tym: 2 zakłady tatuażu.

Zakłady fryzjerskie – w ewidencji 81 zakłady fryzjerskie, przeprowadzono 16 kontroli, skontrolowano 16 obiektów.

W 14 skontrolowanych zakładach fryzjerskich w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego i przestrzegania przepisów przeciwepidemicznych nie stwierdzono nieprawidłowości.

W zakładach fryzjerskich używana jest zarówno bielizna jednorazowego jak i wielorazowego użytku. Narzędzia i przybory fryzjerskie były czyste, dezynfekowane po każdym użyciu. Obsługa klientów odbywała się przy zachowaniu co najmniej 1,5 m odległości pomiędzy stanowiskami, personel i klienci posiadali maseczki zakrywające usta i nos. W zakładach zapewniono środki do dezynfekcji rąk i dezynfekcji powierzchni.

Dwa zakłady fryzjerskie oceniono jako złe. Stwierdzono niewłaściwy stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń. Na właścicieli obiektów nałożono mandaty karne.

Przeprowadzono kontrolę w jednym zakładzie fryzjerski, który świadczył usługi dla klientów pomimo zakazu prowadzenia przez przedsiębiorców działalności związanej z fryzjerstwem zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 19 marca 2021r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem epidemii (Dz.U. 2021r., poz. 512 z późn. zm.). W związku z stwierdzonym naruszeniem ww. przepisu, wszczęto postępowanie administracyjne. Na drzwiach wejściowych do obiektów umieszczono komunikaty, o zakrywaniu ust i nosa oraz informacja o limicie osób mogących przebywać w zakładzie.

Zakłady kosmetyczne – w ewidencji 53 zakłady kosmetyczne, przeprowadzono 5 kontroli, skontrolowano 4 obiekty.

W zakładach kosmetycznych używana jest zarówno bielizny jednorazowego jak i wielorazowego użytku, narzędzia i przybory kosmetyczne były czyste, dezynfekowane po każdym użyciu. Obsługa klientów odbywała się przy zachowaniu co najmniej 1,5 m odległości pomiędzy stanowiskami, personel i klienci posiadali maseczki zakrywające usta i nos. W zakładach zapewniono środki do dezynfekcji rąk i dezynfekcji powierzchni. Na drzwiach wejściowych do obiektów umieszczono komunikaty, o zakrywaniu ust i nosa oraz informacja o limicie osób mogących przebywać w zakładzie.

Inne zakłady, w których są świadczone łącznie więcej niż jedna z usług fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej, tatuażu. W ewidencji 26 zakładów, przeprowadzono 2 kontrole, skontrolowano 2 obiekty.

Jeden zakład skontrolowano w zakresie oceny bieżącego stanu sanitarnego pomieszczeń. Zakład oceniono jako dobry, nie stwierdzono nieprawidłowości.

Zakłady odnowy biologicznej – w ewidencji 19 obiektów, przeprowadzono 6 kontroli, skontrolowano 6 obiektów.

W trakcie przeprowadzanych kontroli w zakresie oceny bieżącego stanu sanitarnego pomieszczeń, nie stwierdzono nieprawidłowości. Zakłady oceniono jako dobre, nie stwierdzono nieprawidłowości. Ponadto sprawdzono wymagania dotyczące przestrzegania zakazów i nakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii, które dotyczyły obowiązku zakrywania przy pomocy maseczki ust i nosa, zapewnienia klientom rękawiczek jednorazowych lub środków do dezynfekcji rąk, limity osób w placówkach.

Parkingi przy trasach turystycznych – w ewidencji 3 parkingi, przeprowadzono 4 kontrole.

Dla kierowców busów, tirów, ciężarówek i samochodów osobowych dostępny wydzielony parking i stacja diagnostyczna. Tereny parkingów zadbane, utrzymane czysto. Właściciele obiektów na bieżąco dbają o czystość oraz estetykę parkingów oraz jego otoczenia. W trakcie kontroli sprawdzono nakazy w związku z wystąpieniem stanu epidemii.

Zakłady usług pogrzebowych – w ewidencji 7 obiektów, skontrolowano 1 obiekt.

Skontrolowano jeden zakład w związku z złożeniem wniosku, o wydanie opinii dla samochodu pogrzebowego. Wydano pozytywną opinię, nie stwierdzono nieprawidłowości.

Interwencje

W 2021 r. przeprowadzono jedną kontrolę interwencyjną w Zakładzie Fryzjerskim w Łaziskach Górnych – interwencja dotyczyła naruszenia wymagań higienicznych i zdrowotnych, brak dezynfekcji nożyczek, brak maseczki ochronnej. Przeprowadzona kontrola nie wykazała nieprawidłowości. Pracownicy pracujący w maseczkach ochronnych zasłaniających usta i nos, stan sanitarno – higieniczny w obiekcie zachowany, do dezynfekcji sprzętu i powierzchni używane środki do dezynfekcji o szerokim spektrum działania z aktualną datą ważności. Dla klientów dostępne środki do dezynfekcji rąk. O sposobie rozpatrzenia sprawy pisemnie poinformowano wnoszącą interwencję. Interwencja bezzasadna

Jakość wody przeznaczonej do spożycia i wykorzystywanej do kąpieli i rekreacji**Woda przeznaczona do spożycia przez ludzi**

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Tychach sprawuje nadzór nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi na podstawie ustawy z dnia 14 marca 1985r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2021 r., poz. 195) oraz ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. z 2020r., poz. 2028). Wymagania dotyczące jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi określone są w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294);

Zbiorowe zaopatrzenie w wodę w rozumieniu ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków należy do zadań własnych gminy. Dystrybucją wody przeznaczonej do spożycia zajmują się odpowiednio:

- W mieście Mikołów - Zakład Inżynierii Miejskiej Sp. z o.o. z siedzibą przy ul. Kolejowej 4 w Mikołowie.
- W mieście Łaziska Górne - Rejonowe Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji S.A. z siedzibą przy ul. Sadowej 4 w Tychach.
- W mieście Orzesze - Rejonowe Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji S.A. z siedzibą przy ul. Sadowej 4 w Tychach.
- W Orzeszu - Rybówce - Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. z siedzibą przy ul. Nowy Dwór 20 w Czerwionce – Leszczynie.
- W gminie Ornontowice - Zakład Gospodarki Komunalnej i Wodociągowej z siedzibą przy ul. Zwycięstwa 26 w Ornontowicach.
- W gminie Wyry - Rejonowe Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji S.A. z siedzibą przy ul. Sadowej 4 w Tychach.

Mieszkańcy całego powiatu mikołowskiego zaopatrywani są w wodę pochodzenia powierzchniowego kupowaną od Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów w Katowicach. Sołectwa Bujaków, Paniowy, Śmiłowice, Borowa Wieś, Mokre zaopatrywane są w wodę mieszaną tj.: wodę powierzchniową kupowaną od GPW w Katowicach oraz z ujęcia podziemnego zlokalizowanego w Śmiłowicach należącego i nadzorowanego przez ZIM. Mieszkańcy Orzesza Rybówki zaopatrywani są w wodę pochodzenia podziemnego.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi - woda jest w pełni bezpieczna dla zdrowia (zdatna do spożycia) jeśli spełnia określone w nim wymagania. Podstawowym kryterium, jakie powinna spełniać woda do spożycia jest brak mikroorganizmów chorobotwórczych i pasożytów, wszelkich substancji w stężeniach stanowiących potencjalne zagrożenie dla zdrowia ludzkiego oraz brak agresywnych właściwości korozyjnych.

Podstawę zapewnienia odbiorcom bezpiecznej wody do spożycia w 2021 r. stanowiły badania wykonywane w ramach kontroli wewnętrznej przez przedsiębiorstwa wodociągowo - kanalizacyjne, jak również badania realizowane w ramach nadzoru Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tychach.

Badania jakości wody przeznaczonej do spożycia w ramach kontroli wewnętrznej prowadzone były na podstawie uzgodnionych wcześniej z PPIS w Tychach harmonogramów pobierania próbek wody, zgodnie z częstotliwością i zakresem określonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia. Próbki wody badane były w akredytowanych laboratoriach posiadających system jakości badań wody zatwierdzony przez Państwową Inspekcję Sanitarną. Próbki wody badane były w laboratorium:

- Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Tychach,
- JARS S.A., Filia Południe z siedzibą przy ul. Fabrycznej 7 w Mysłowicach,
- Centrum Badań i Dozoru Górnictwa Podziemnego Sp. z o.o. z siedzibą przy ul. Lędzińskiej 8 w Lędzinach,
- Wydział Badania Wody z siedzibą w Katowicach przy ul. Żeliwnej 38,
- Wydział Badania Wody Laboratorium Goczałkowice z siedzibą w Goczałkowicach-Zdroju przy ul. Jeziornej 5,
- Wydział Badania Wody Laboratorium Maczki z siedzibą w Sosnowcu przy ul. Wodociągi 4
- SGS Polska Sp. z o.o. z siedzibą przy ul. Cieszyńskiej 52a w Pszczynie.

W ramach kontroli wewnętrznej przedsiębiorstwa wodociągowe przekazywały do PPIS w Tychach sprawozdania z badań.

Jakość fizykochemiczna i mikrobiologiczna badanych próbek wody (w ramach kontroli urzędowej i wewnętrznej) nie budziła większych zastrzeżeń, w pobranych próbkach wody nie stwierdzono przekroczeń, które mogłyby zagrozić zdrowiu osób spożywających tą wodę oraz pogorszyć jej ocenę organoleptyczną dokonywaną przez konsumentów. Nieznaczne przekroczenia wskaźników fizykochemicznych tzn. mętność, żelazo, mangan, nie stwarzały zagrożenia dla zdrowia. W razie stwierdzonych nieprawidłowości każdorazowo podejmowano działania zmierzające do ich usunięcia (płukanie, dezynfekcja sieci), co potwierdzane było ponownym badaniem próbki wody. Powtórne badania nie wykazały przekroczeń parametru.

W 2021 r. nie zgłoszono żadnej interwencji na złą jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi na terenie powiatu mikołowskiego.

Pływalnie / baseny kąpielowe

W powiecie mikołowskim znajdują się 3 obiekty: 1 kryta pływalnia Aqua Plant w Mikołowie, 2 baseny sezonowe: w Mikołowie i Łaziskach Górnych.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz. U. z 2015r. poz. 2016 z późn. zm.) za zapewnienie bezpieczeństwa kąpiących się osób jest odpowiedzialny administrator obiektu, który prowadzi kompleksową kontrolę jakości wody na pływalniach oraz odpowiada za jakość usług świadczonych w obiektach.

W 2021 r. zarządzający pływalniami wykonywali w miarę możliwości (w miesiącach kiedy pływalnie były czynne) badania zgodnie z harmonogramem uzgodnionym i zatwierdzonym z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Tychach. Wszystkie przeprowadzone badania jakości wody na pływalniach były realizowane przez laboratoria, które posiadają akredytację Polskiego Centrum Akredytacji na wykonywanie badań odpowiadających metodykom referencyjnym analiz wody na pływalniach. Sprawozdania z badań jakości wody na pływalniach wykonywane w ramach kontroli wewnętrznej przekazywane były do PPIS w Tychach. Zakresy i częstotliwość badań wody były zgodne z wymaganiami mikrobiologicznymi i fizykochemicznymi wody na pływalniach, w tym wody doprowadzanej na pływalnię, określonymi w zał. nr 1 i 2 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. W przypadku nieprawidłowych wyników badań zarządzający podejmowali działania naprawcze, a informacje o podjętych działaniach naprawczych przekazywano na bieżąco PPIS w Tychach. Zarządzający prowadzili w sposób udokumentowany bieżącą obserwację wody na pływalni oraz wykonywali bieżące pomiary (pH, potencjał redoks, chlor wolny, chlor związany) zapisywane w odpowiednich rejestrach. Zgodnie z rozporządzeniem zarządzający pływalnią

zamieszczali na tablicy informacyjnej aktualne komunikaty o jakości wody na pływalni oraz zbiorczą ocenę roczną wody na pływalni wydaną przez PPIS w Tychach.

W obiektach przestrzegano procedur dotyczących zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego osób w związku z ogłoszonym stanem epidemii w kraju. Zapieniono dozowniki ze środkiem do dezynfekcji rąk dla klientów, personel zaopatrzony był w maseczki jednorazowego użycia zakrywające usta i nos. W widocznych miejscach umieszczono informację również w formie graficznej o konieczności zakrywania ust i nosa oraz zachowaniu dystansu społecznego.

4. ODDZIAŁ LABORATORYJNY

Oddział Laboratoryjny PSSE w Tychach składa się z dwóch sekcji: Sekcji Badań Higieny Komunalnej i Środowiska (OL/KŚ) oraz Sekcji Badań Chorób Zakaźnych i Zakażeń (OL/B).

Oddział Laboratoryjny wykonuje badania i pomiary w zakresie próbek wody, próbek kału w kierunku nosicielstwa i zakażeń jelitowych, badania próbek biologicznych wskaźników kontroli skuteczności sterylizacji oraz warunków środowiska (w zakresie pomiarów hałasu i stężenia tlenu węgla w ramach interwencji).

Zadania te wykonywane są przez personel posiadający właściwe wykształcenie, odpowiednie kwalifikacje, wiedzę techniczną, umiejętności i doświadczenie.

Personel laboratoryjny jest również merytorycznie przygotowany do rozwiązywania problemów klienta, ponadto systematycznie podnosi swoje kompetencje poprzez udział w szkoleniach zewnętrznych i wewnętrznych.

Oddział Laboratoryjny posiada odpowiednie do zakresu wykonywanych badań pomieszczenia, gdzie warunki środowiskowe monitorowane na bieżąco. Do badań stosowane jest wyposażenie pomiarowe, które jest prawidłowo nadzorowane i unowocześniane na bieżąco w miarę potrzeb oraz możliwości.

Obecnie Oddział Laboratoryjny ma wdrożony i funkcjonujący system zarządzania zgodny z wymaganiami znowelizowanej normy PN-EN ISO/IEC 17025:2018-02 „Ogólne wymagania dotyczące kompetencji laboratoriów badawczych i wzorcujących”.

Formalnym potwierdzeniem kompetencji laboratorium jest posiadany Certyfikat Akredytacji Nr AB 500 nadany przez organizację udzielającą uznania jakim jest Polskie Centrum Akredytacji. Obecnie Oddział Laboratoryjny pracuje w V cyklu akredytacji.

Aktualny Zakres akredytacji jest dostępny na stronie internetowej PCA: www.pca.gov.pl, w zakładce: akredytowane podmioty → laboratoria badawcze.

Oddział Laboratoryjny dąży do osiągnięcia i utrzymania wysokiego poziomu jakości wykonywanych badań i usług świadczonych klientom, który pozwala na uzyskanie ważnych dla klientów wyników, spełnienia oczekiwań i wymagań klientów a także organów stanowiących i organizacji udzielającej uznania.

Badania wykonywane są zgodnie z ustalonymi i wyspecyfikowanymi metodami z zastosowaniem dobrej (profesjonalnej) praktyki laboratoryjnej opartej na doświadczeniu zawodowym personelu oraz bieżącym wewnętrznym i zewnętrznym potwierdzaniu ważności wyników. Działalność laboratoryjna jest zorganizowana i prowadzona w taki sposób, aby zawsze były przestrzegane prawa klientów, bezstronność i poufność wszelkich informacji oraz aby była zachowana integralność systemu zarządzania podczas planowania i wdrażania zmian. Ponadto Oddział Laboratoryjny systematycznie na bieżąco identyfikuje i rozpatruje ryzyka oraz szanse związane z działalnością laboratoryjną.

Uzyskane wyniki badań pozwalają Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Tychach na monitorowanie sytuacji epidemiologicznej i sanitarnej powiatu, jej obiektywną ocenę oraz podejmowanie niezbędnych i właściwych działań interwencyjnych.

W 2021 r. w związku z obowiązującym w kraju stanem epidemii, personel laboratorium nadal czynnie uczestniczył w pracach Sekcji Epidemiologii związanych z przeciwdziałaniem epidemii koronawirusa SARS-CoV-2. Jednocześnie wykonywane były badania wody dla obszaru działania PSSE w Tychach i PSSE w Katowicach a także pomiary natężenia hałasu w pomieszczeniach przeznaczonych na pobyt ludzi (w ramach interwencji) dla obszaru działania

PSSE w Rybniku oraz badania kału i skuteczności procesów sterylizacji dla obszaru działania PSSE w Tychach, PSSE w Rybniku i PSSE w Wodzisławiu Śląskim.

Łączną liczbę i kierunki badań dla ww. obszaru działania PSSE przedstawia poniższa tabela.

Sekcja	Rodzaj badań	Liczba badań	Liczba oznaczeń
Sekcja Badań Higieny Komunalnej i Środowiska (OL/KŚ)	Badania próbek wody z ujęć powierzchniowych i głębinowych, sieci wodociągowej, wody przeznaczonej do kąpielii (kąpieliska, miejsca wykorzystywane do kąpielii i baseny kąpielowe) obejmujące: PARAMETRY FIZYCZNE: barwa, mętność, odczyn (pH), potencjał redox, przewodność smak, zapach, zawiesiny PARAMETRY CHEMICZNE: jon amonowy, azotany, azotyny, Biochemiczne zapotrzebowanie tlenu, chlorki, chlor wolny i ogólny, chlor związany, glin, indeks nadmanganianowy, mangan, tlen rozpuszczony, wapń i magnez (zawartość sumaryczna) – twardość, żelazo PARAMETRY BAKTERIOLOGICZNE: Bakterie grupy coli, Escherichia coli, Clostridium perfringens łącznie ze sporami, Enterokoki, Gronkowce koagulazo-dodatnie, Legionella, Ogólna liczba bakterii na agarze odżywczym, Pseudomonas aeruginosa	2517	7074
	HAŁAS w pomieszczeniach przeznaczonych na pobyt ludzi w ramach zleceń klienta wewnętrznego (interwencje)	2	5
Sekcja Badań Chorób Zakaźnych i Zakażeń (OL/B)	BIEGUNKI – badanie dzieci chorych do drugiego roku życia w kierunku pałeczek Salmonella, Shigella, Yersinia, Escherichia coli z grupy: O25, O26, O44, O55, O86, O111, O114, O119, O124, O125, O126, O127, O128, O142, O157 i innych pałeczek z rodziny Enterobacteriaceae. CHOROZY – badanie osób z objawami chorobowymi wskazującymi na zakażenie pałeczkami Salmonella, Shigella, Yersinia i Escherichia coli z grupy: O157 i innych pałeczek z rodziny Enterobacteriaceae. OZDROWIENCY – badanie osób, u których stwierdzono obecność pałeczek Salmonella i Shigella po leczeniu oraz po ustąpieniu objawów chorobowych NOSICIELE - badanie osób bez objawów chorobowych, w organizmach których bytują i rozmnażają się pałeczki Salmonella i Shigella STYCZNOŚĆ - badanie osób bez objawów chorobowych, które pozostawały w bezpośredniej lub pośredniej styczności z osobą chorą, u której stwierdzono obecność pałeczek Salmonella i Shigella KLASYFIKACJA SZCZEPÓW - potwierdzenie biochemiczne i serologiczne, wyhodowanych przez laboratoria spoza Inspekcji Sanitarnej, szczepów Salmonella, Shigella, Escherichia coli BRANŻOWCY - badanie osób zdrowych w celu wyeliminowania nosicielstwa pałeczek Salmonella i Shigella BADANIE WSKAŹNIKÓW BIOLOGICZNYCH kontroli skuteczności sterylizacji przeprowadzanych w autoklawach (Sporal A) i sterylizatorach (Sporal S) BADANIE W KIERUNKU PASOŻYTÓW PRZEWODU POKARMOWEGO - wykrywanie i różnicowanie jaj, cyst i członów pasożytów przewodu pokarmowego w kale, jaj pasożytów przewodu pokarmowego w wymazie z fałd okołoodbytniczych oraz na wykrywanie obecności w kale antygeny Giardia lamblia metodą immunochromatograficzną BADANIA WIRUSOLOGICZNE kału w kierunku rotawirusów i adenowirusów	13026	136776

5. OCENA WARUNKÓW ZDROWOTNYCH ŚRODOWISKA PRACY, PRZESTRZEGANIA PRZEPISÓW DOTYCZĄCYCH SUBSTANCJI CHEMICZNYCH I ICH MIESZANIN ORAZ PRZESTRZEGANIA ZAKAZU WYTWARZANIA I WPROWADZANIA DO OBROTU ŚRODKÓW ZASTĘPCZYCH

Działania związane ze stanem epidemii Covid-19

W związku z wystąpieniem stanu epidemii przeprowadzane były wywiady epidemiologiczne z osobami, które uzyskały wynik pozytywny w kierunku SARS-CoV-2 w celu objęcia ww. osób kwarantanną osób z kontaktu oraz domowników osób z wynikiem dodatnim. W czasie przeprowadzania wywiadów telefonicznych informowano obywateli o obowiązujących zasadach dotyczących minimalizacji ryzyka zakażenia wywołanego przez wirusa SARS-CoV-2 oraz o zasadach obowiązujących w czasie trwania kwarantanny lub izolacji w warunkach domowych. Powiadamiano obywateli o dostępnych aktualizacjach na temat koronawirusa publikowanych na stronach internetowych MZ i GIS.

W trakcie przeprowadzanych kontroli pracownicy dokonywali obserwacji i sprawdzali wykonanie nałożonych na pracodawców obowiązków w sprawie ogólnego bezpieczeństwa i higieny pracy, wszystkich czynników szkodliwych oraz obowiązków wynikających z rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii. Jeżeli wystąpiły w trakcie kontroli jakiegokolwiek nieprawidłowości zostały one uwzględnione w protokołach kontroli i zostały wydane decyzje nakazujące usunięcie uchybień. Owe niezgodności zostały przedstawione w diagramie kołowym znajdującym się poniżej, w legendzie do wykresu jest ujęty zakres uchybień i jest on podany szacunkowo w procentach.

Wnioski

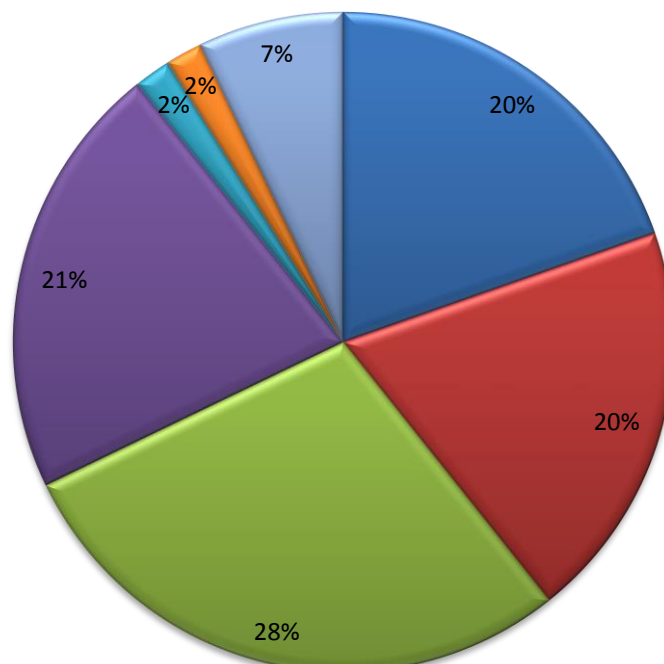
- W zakładach skontrolowanych w ramach spełnienia wymogów związanych z istniejącym stanem epidemii nie nałożono mandatów karnych (nie stwierdzono nieprawidłowości)
- W ramach współpracy z zakładami pracy przekazywano informacje o materiałach publikowanych na stronach GIS pomocnych do opracowywania zakładowych procedur dotyczących postępowania w stanie epidemii.

W 2021 r. działalność w zakresie sprawowania bieżącego nadzoru sanitarnego nad warunkami higieny pracy w zakładach pracy została ograniczona w związku z wystąpieniem stanu epidemii wywołanej zakażeniami wirusem SARS-CoV-2. Planowane kontrole w zakresie higieny pracy były prowadzone w okresie mniejszej zakaźności wirusa SARS-CoV-2.

W powiecie nikołowskim nadzorem bieżącym objętych jest aktualnie **212** podmiotów gospodarczych nadzorowanych ze względu na warunki zdrowotne środowiska pracy lub wprowadzanie do obrotu substancji chemicznych i ich mieszanin. W zakładach tych zatrudnionych jest ogółem **14537** pracowników.

W 2021 r. przeprowadzono **46** kontroli w **42** zakładach pracy. W związku ze stwierdzeniem naruszenia przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne w środowisku pracy lub dotyczących substancji chemicznych i ich mieszanin, wydanych zostało **18** decyzji dotyczących usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości. Decyzje te zawierały **56** nakazów.

Stwierdzone nieprawidłowości

- w zakresie badań i pomiarów oraz przekroczeń normatywów higienicznych czynników szkodliwych dla zdrowia
- w zakresie złego stanu higienicznosanitarnego pomieszczeń
- w zakresie substancji i mieszanin chemicznych
- w zakresie czynników rakotwórczych
- w zakresie czynników biologicznych
- w zakresie czynników biobójczych
- w zakresie oceny ryzyka zawodowego

Czynniki szkodliwe dla zdrowia

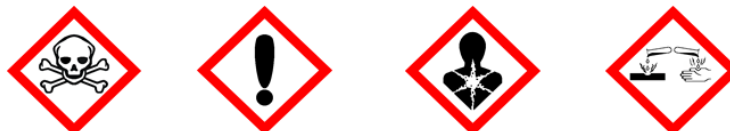
Przekroczenia najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy stwierdzone są w 34 zakładach pracy w zakresie: hałasu, pyłu – węgla (frakcja wdychalna i frakcja respirabilna) mąki (frakcja wdychalna i frakcja respirabilna), promieniowania optycznego nielaserowego, krystalicznej krzemionki, mikroklimatu gorącego, czynników chemicznych oraz drgań działających na organizm człowieka przez kończyny górne ogólne. W warunkach tych pracowało 2760 osób.

Piktogramy określające rodzaj zagrożenia stwarzanego przez substancje chemiczne i ich mieszaniny:

Piktogramy dla zagrożeń fizykochemicznych

Piktogramy dla zagrożeń dla zdrowia

Piktogram dla zagrożenia dla środowiska

Znak ostrzegający przed zagrożeniem biologicznym:

Przykładowe znaki nakazujące stosowanie środków ochrony indywidualnej:

Choroby zawodowe

W 2021 r. stwierdzono 8 chorób zawodowych w 3 zakładach pracy, w tym: 4 pylice płuc górników kopalń węgla, 2 przewlekła choroba obwodowego układu nerwowego wywołana sposobem wykonywania pracy, 1 uszkodzenie słuchu, 1 choroba zakaźna.

W kopalniach węgla kamiennego nadal występuje w środowisku pracy narażenie na pyły węgla kamiennego, które jest przyczyną chorób zawodowych górników - pylic płuc (stwierdzanych najczęściej po zakończeniu pracy zawodowej).

Środki zastępcze i nowe substancje psychoaktywne (tzw. dopalacze)

Na terenie powiatu mikołowskiego nie stwierdzono obiektów, w których są wytwarzane lub wprowadzane do obrotu środki zastępcze i nowe substancje psychoaktywne.

6. ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY

Zadania wykonywane przez Państwową Inspekcję Sanitarną w ramach sprawowania zapobiegawczego nadzoru sanitarnego podejmowane są wyłącznie na wniosek zainteresowanych podmiotów lub w związku z wystąpieniami organów prowadzących postępowania główne i mają charakter prewencyjny, zmierzający do zapewnienia właściwego stanu sanitarno-higienicznego w projektowanych i realizowanych obiektach, a także ochrony zdrowia ludzi przebywających w sąsiedztwie planowanych przedsięwzięć. Ze względu na ogłoszenie w marcu 2020 r. stanu epidemii wywołanym zakażeniami wirusem SARS-CoV-2 działania sekcji również w 2021 r.

skierowane były głównie na realizację zadań związanych z przeciwdziałaniem epidemii. Podejmowane były czynności związane z przeprowadzaniem wywiadów epidemiologicznych u osób, które uzyskały wynik dodatni w kierunku SARS-CoV-2 i osób ze styczności, kierowaniem osób ze styczności do odbycia kwarantanny domowej, uczestniczono w postępowaniach administracyjnych związanych z nakładaniem kar za złamanie obostrzeń oraz współpracowano z sekcją Epidemiologii w innych postępowaniach.

Nie mniej jednak działania statutowe sekcji były podejmowane ze względu na wykonywanie zadań niezbędnych do zapewnienia pomocy obywatelom z zakresu ochrony środowiska, budownictwa oraz planowania i zagospodarowania przestrzennego

Podstawę działalności inwestycyjnej stanowi planowanie przestrzenne, które ma za zadanie realizować zasadę ładu przestrzennego, zrównoważonego rozwoju, a także wprowadzać rozwiązania mające na celu ochronę środowiska, w tym zdrowia ludzi. W 2020 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Tychach w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko zaopiniował 7 projektów planów zagospodarowania przestrzennego opracowanych dla terenów położonych w powiecie mikołowskim oraz 1 projekt studium uwarunkowań. Dla kolejnych 3 projektów planów oraz 2 projektów studium uwarunkowań uzgodniono zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko.

Przekazane do zaopiniowania projekty planów wskazywały zagospodarowanie zgodne ze stanem istniejącym, wyznaczały nowe tereny, jako kontynuacje i rozwinięcie przeznaczenia terenów sąsiednich, głównie pod zabudowę mieszkaniową, usługową i produkcyjną. Jednym z planów w dużym stopniu powiększono tereny zielone wprowadzając tereny lasów na terenach hałdy czynnej po zakończeniu działalności związanej z zagospodarowywaniem odpadów. W każdym projekcie planu zagospodarowania przestrzennego proponowano szereg rozwiązań mających na celu zapobieganie i ograniczanie negatywnych oddziaływań na środowisko bądź ludzi, a odnoszące się indywidualnie do określonego przeznaczenia terenu.

Celem sporządzanych planów było racjonalne zagospodarowanie terenów, zgodnie z kierunkami polityki przestrzennej przyjętej dla danego obszaru w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego poprzez ustalenie stosownych przeznaczeń terenów oraz zasad zabudowy, zagospodarowania oraz kształtowania i ochrony ładu przestrzennego.

Przedłożony do oceny projekt zmiany studium uwarunkowań gminy Ornontowice dotyczył głównie powiększenia terenów przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe i nieznacznie terenów przemysłowo-usługowych. Dokonano również aktualizacji listy obiektów chronionych na podstawie gminnej ewidencji zabytków, aktualizacji granic i lokalizacji form ochrony przyrody, lokalizacji obszarów zagrożonych ruchami mas ziemnych oraz innych elementów dokumentu, których aktualizacja była wymagana przez obowiązujące przepisy. Na obszarze gminy dopuszczono możliwość realizacji turbin wiatrowych o mocy nie większej niż moc mikroinstalacji, tj. 50kW oraz innych obiektów i urządzeń do wytwarzania energii z odnawialnych źródeł o mocy nieprzekraczającej 100kW. W Studium wskazano szereg zapisów obejmujących działania na rzecz ograniczenia oddziaływania na przyrodę i krajobraz, wody podziemne i powierzchniowe, powietrze atmosferyczne.

Odrębną kwestię w działaniach zmierzających do poprawy stanu sanitarno-higienicznego stanowi opiniowanie i określanie warunków realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. W 2021 r. organy administracji prowadzące postępowanie w sprawie oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko zasięgały opinii Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tychach co do potrzeby przeprowadzenia takiej oceny dla 7 przedsięwzięć. Po przeanalizowaniu rodzaju i charakterystyki przedsięwzięcia, jego usytuowania oraz rodzaju i skali możliwego oddziaływania w 2 przypadkach wyrażono opinię o potrzebie przeprowadzenia takiego postępowania.

Na kolejnym etapie postępowania tj. przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach organy prowadzące postępowanie administracyjne zwróciły się

o zaopiniowanie warunków realizacji dla **1** przedsięwzięcia, które polegało na uruchomieniu dodatkowej linii do przetwarzania odpadów w ramach rozbudowy istniejącego zakładu.

Przy uzgadnianiu przedsięwzięć zwracano uwagę na konieczność zapewnienia ludziom, przebywającym w sąsiedztwie inwestycji, odpowiednich warunków życia poprzez m.in.: zabezpieczenie przed występującą uciążliwością hałasu, zabezpieczenie przed wpływem zanieczyszczenia powietrza oraz wód powierzchniowych i podziemnych, jak i właściwą gospodarką odpadami na etapie ich realizacji, eksploatacji oraz likwidacji.

Ważną rolę w zapewnieniu zdrowia publicznego odgrywa również prawidłowe zaprojektowanie obiektu budowlanego, a także jego wykonanie. Przy uzgadnianiu dokumentacji projektowych sprawdzano czy dla planowanego zakresu i programu funkcjonowania obiektu zostaną spełnione wymagania określone w przepisach szczegółowych oraz wszystkich mających zastosowanie przepisach i normach wynikających z Prawa budowlanego.

W roku ubiegłym uzgodniono **2** projekty architektoniczno-budowlane (pracowni cukierniczej, piekarni). Przy uzgadnianiu dokumentacji projektowych oceniano rozwiązania proponowane przez projektantów w aspekcie zagwarantowania odpowiednich warunków sanitarno-higienicznych w miejscach pobytu ludzi poprzez zastosowanie m.in. prawidłowej funkcji oraz warunków techniczno-użytkowych pomieszczeń, właściwych pod względem zdrowotnym materiałów budowlanych, właściwego oświetlenia oraz prawidłowej wymiany powietrza w projektowanych pomieszczeniach.

W 2021 r. na terenie powiatu mikołowskiego dokonano ogółem **44** odbiorów obiektów zgłoszonych przez inwestorów w myśl art. 56 ustawy Prawo budowlane lub ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Wśród odbieranych obiektów znalazły się m.in. sklepy spożywcze, lokale gastronomiczne, przedszkola, sala gimnastyczna przy szkole podstawowej, budynek zaplecza sanitarno-szatniowego na obiekcie sportowym oraz część socjalno-biurowa parterowego obiektu powstałego w ramach budowy mechaniczno-biologicznej oczyszczalni ścieków

Czynności odbiorowe mają na celu zapewnienie, aby nowy obiekt został przekazany do użytkowania w stanie zapewniającym możliwość utrzymywania w nim właściwego stanu sanitarno-higienicznego tj. prawidłowego układu funkcjonalnego, właściwej wymiany powietrza, właściwego oświetlenia, wody o parametrach odpowiadających jakości wody do spożycia, prawidłowej gospodarki ściekami i odpadami.

Stwierdzić należy, że część obiektów, których zakończenie realizacji zostało zgłoszone nie spełniało wszystkich wymagań z zakresu wymagań sanitarno-higienicznych. Często obiekty nie były przygotowane do odbioru z uwagi na trwające w nich prace budowlano-wykończeniowe.

Niejednokrotnie wydanie pozytywnej opinii możliwe było dopiero po wyeliminowaniu przez inwestorów nieprawidłowości i uchybień stwierdzanych w trakcie oględzin obiektów.

Po dokonaniu odbioru nadzór nad obiektem przejmuje właściwa sekcja nadzoru bieżącego.

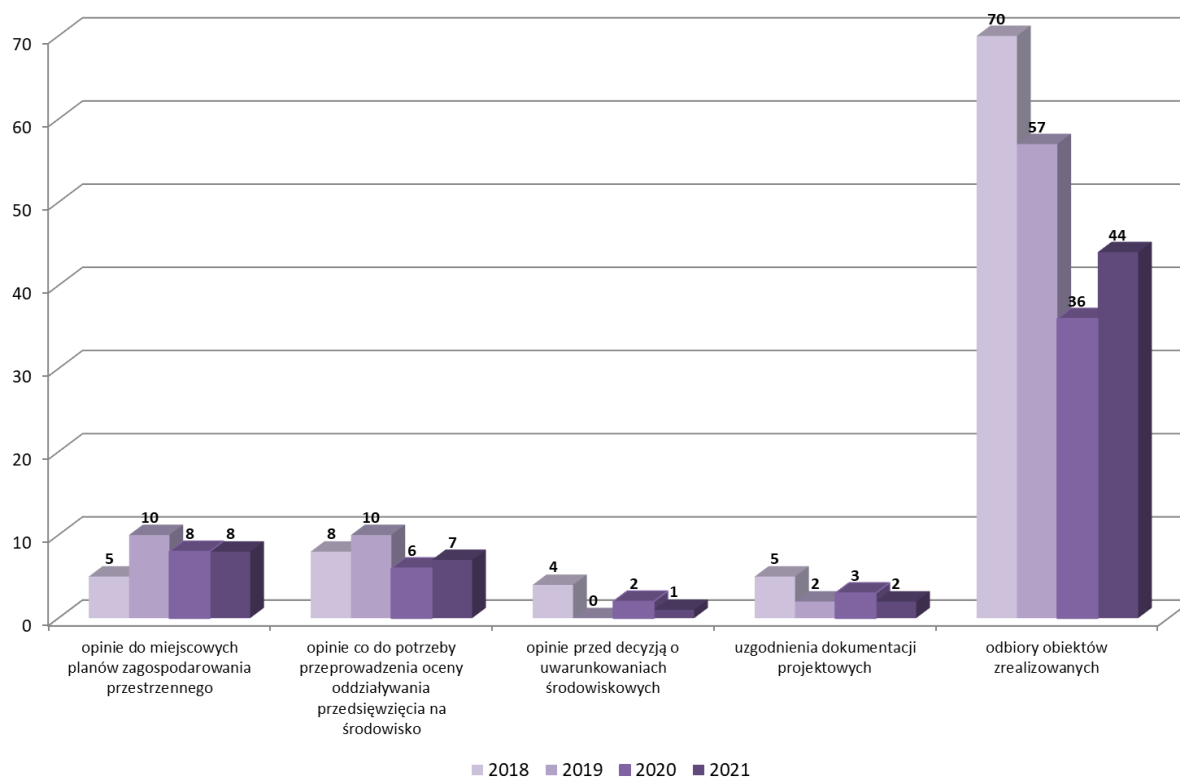
Tabela nr 1

Zestawienie liczbowe działalności zapobiegawczego nadzoru sanitarnego w 2021 r.:

Opinie dot. uzgodnienia planów zagospodarowania przestrzennego	8
Opinie co do potrzeby przeprowadzenia oceny o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko	7
Opinie przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach	1
Uzgodnienia dokumentacji projektowych	2
Odbiory obiektów zrealizowanych	44

Wykres nr 1

Działalność pionu Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego w latach 2018-2021

Posumowanie:

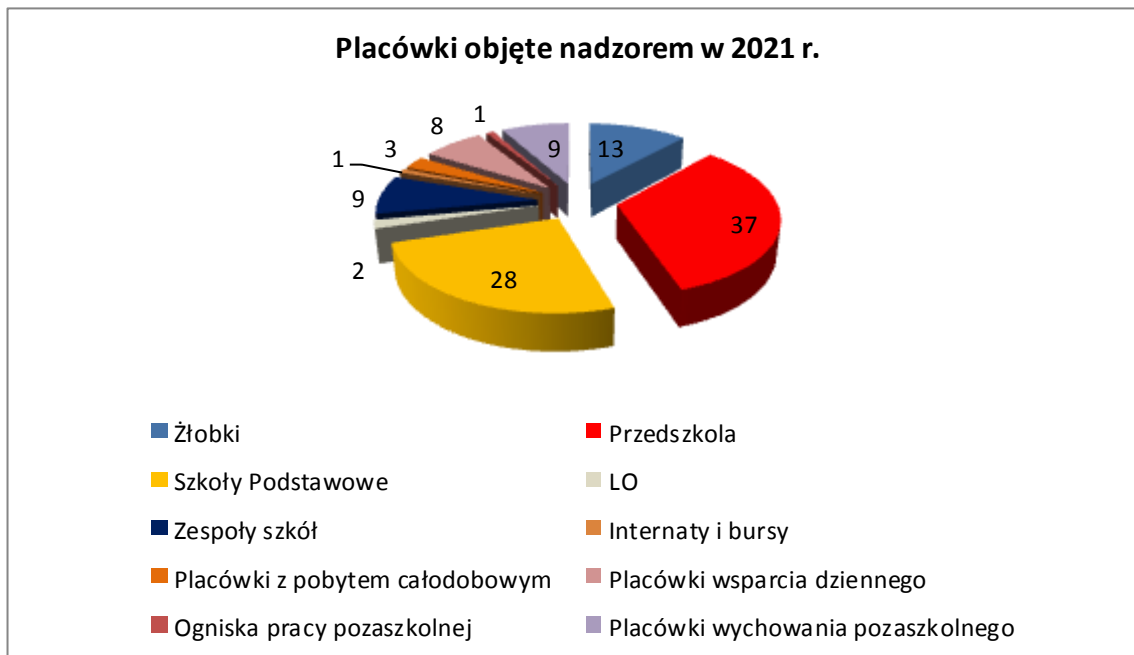
Rola zapobiegawczego nadzoru sanitarnego w Państwowej Inspekcji Sanitarnej, choć różni się od działań innych komórek jest bardzo ważna. Zadania wykonywane w ramach sprawowania zapobiegawczego nadzoru sanitarnego mają charakter profilaktyczny, zmierzający do ochrony zdrowia ludzi przebywających w obszarze i sąsiedztwie planowanych przedsięwzięć inwestycyjnych. Polegają one na kontroli przestrzegania wymagań higienicznych i zdrowotnych w procesach planowania, projektowania i realizacji różnego rodzaju zamierzeń inwestycyjnych. Uzgadniając planowane przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko egzekwowano rozwiązania, zapewniające bezpieczeństwo zdrowotne i właściwe warunki życia ludzi znajdujących się w ich sąsiedztwie.

Ważną rolę w zapewnieniu zdrowia publicznego odgrywa także prawidłowe zaprojektowanie i wykonanie obiektów budowlanych. Działania Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tychach, w tym zakresie, obejmowały uzgadnianie dokumentacji projektowych obiektów budowlanych oraz odbiory obiektów zrealizowanych, poprzez egzekwowanie rozwiązań zapewniających bezpieczeństwo zarówno pracowników jak i ludzi korzystających ze świadczonych usług.

Ze względu na ogłoszenie w marcu 2020 r. stanu epidemii wywołanym zakażeniami wirusem SARS-CoV-2 podejmowanie działań statutowych sekcji w 2021 r. było utrudnione.

7. OCENA STANU SANITARNEGO PLACÓWEK DLA DZIECI I MŁODZIEŻY

W 2021 r. Sekcja Higieny Dzieci i Młodzieży bieżącym nadzorem sanitarnym objęła **111** placówek nauczania i wychowania z powiatu mikołowskiego. Placówki objęte stałym nadzorem sanitarnym to przede wszystkim szkoły podstawowe, a także żłobki, przedszkola, placówki pracy pozaszkolnej i inne. Przeprowadzono **37** kontroli bieżącego stanu sanitarno-higienicznego.

Skontrolowano:

1. Żłobki – 3
2. Przedszkola – 8
3. Szkoły podstawowe – 16
4. LO - 1
5. Zespół Szkół – 2

Przeprowadzone kontrole sanitarne nie wykazały nieprawidłowości bieżącego stanu sanitarnego i technicznego. W czasie kontroli szczególną uwagę zwracano na zaopatrzenie w środki do dezynfekcji rąk, powierzchni, sprzętów i urządzeń.

W 2021 r. zimowy i letni wypoczynek dla dzieci i młodzieży zorganizowany był w miejscu zamieszkania, którego celem było zapewnienie opieki i rekreacji dzieciom pozostającym w mieście. W trakcie wypoczynku przekazywano organizatorom pakiety edukacyjne w celu rozpowszechnienia wśród uczestników wypoczynku. Podsumowując przebieg wypoczynku można stwierdzić, że na terenie działania PPIS w Tychach odbywał się on we właściwych warunkach, gwarantujących higieniczny i bezpieczny pobyt dzieci i młodzieży, zgodnie z wytycznymi GIS, MZ, MEN dla organizatorów wypoczynku dzieci i młodzieży.

W uwagi na bardzo dużą liczbę zachorowań na SARS-CoV-2 wśród dzieci i młodzieży oraz personelu placówek oświatowych, pracownicy Sekcji HDiM obejmowali kwarantanną osoby ze styczności. Ścisłe współpracowano w tym zakresie z dyrektorami poszczególnych placówek oświatowych. PPIS w Tychach wydał 323 pisemne opinie sanitarne w sprawie przejścia z systemu nauczania stacjonarnego na system zdalny lub hybrydowy. Podejmowano działania przeciwepidemiczne w związku z występującymi ogniskami zachorowań na COVID-19 w placówkach nauczania i wychowania. Na terenie powiatu mikołowskiego odnotowano 38 ognisk.

8. DZIAŁALNOŚĆ OŚWIATOWO – ZDROWOTNA

W 2021 r. działalność Sekcji Oświaty Zdrowotnej była skupiona na uświadamianiu społeczeństwu roli szczepień ochronnych oraz podstawowych zasad bezpieczeństwa związanych z pandemią COVID-19. W szkołach realizowane były programy i akcje prozdrowotne. Dużą rolę odegrały media społecznościowe, w których na bieżąco zamieszczane były aktualne informacje nt. prowadzonych akcji, kampanii i programów prozdrowotnych.

Zaplanowane działania w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia wynikały z zapisów Ustawy z dnia 14 marca 1985r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Narodowego Programu Zdrowia, Krajowego Programu Zwalczania AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV opracowanego na lata 2017-2021 oraz wytycznych Głównego Inspektoratu Sanitarnego.

Na 2021 r. zaplanowano realizację następujących programów edukacyjnych skierowanych do placówek oświatowo-wychowawczych:

- „Bieg po zdrowie”- program antytytoniowej edukacji zdrowotnej dla IV klas szkół podstawowych,
- „Klub Zdrowego Przedszkolaka”- promowanie zdrowego stylu życia wśród dzieci przedszkolnych i ich rodziców,
- „Skąd się biorą produkty ekologiczne”- zwiększenie świadomości i wiedzy dzieci przedszkolnych na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych,
- Krajowy Program Zwalczania AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV- ograniczenie rozprzestrzeniania się zakażeń HIV, wzrost poziomu wiedzy nt. HIV/AIDS,
- „Podstępne WZW”- upowszechnienie wśród młodzieży szkół ponadpodstawowych wiedzy na temat wirusowego zapalenia wątroby typu A, B i C,
- „ARS, czyli jak dbać o miłość?”- ograniczenie niekorzystnych następstw zdrowotnych, prokreacyjnych i społecznych związanych z używaniem i nadużywaniem substancji psychoaktywnych przez młodzież wchodzącą w dorosłe życie,
- „Smak życia czyli debata o dopalaczach”- dostarczenie młodym ludziom podstawowych informacji na temat „dopalaczy” i zagrożeń wynikających z ich zażywania, a w konsekwencji zwiększenia ostrożności i zmniejszenia otwartości na kontakty z tymi produktami,
- „Trzymaj Formę!”- edukacja, w zakresie trwałego kształtowania prozdrowotnych nawyków wśród młodzieży szkolnej i ich rodzin poprzez promocję zasad aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety,
- „Znamię! Znam je?”- upowszechnienie wśród młodzieży szkół ponadpodstawowych wiedzy o nowotworach złośliwych i kształtowanie prozdrowotnych zachowań,
- „Wybierz Życie-Pierwszy Krok”- poprawa świadomości uczniów szkół ponadpodstawowych w zakresie profilaktyki wirusa HPV i raka szyjki macicy.

Realizacja programów polegała na przeprowadzeniu działań edukacyjnych zgodnie ze scenariuszami lub głównymi wytycznymi danego programu. Realizatorzy dostosowywali treści w zależności od potrzeb danej grupy.

Oprócz działań programowych podejmowane były również następujące działania nieprogramowe:

- „Światowy Dzień Zdrowia” obchodzony był pod hasłem: „Budowanie sprawiedliwszego i zdrowszego świata”,
- „Dopalacze-Wypalacze „groźne narkotyki””,
- „Koronawirus. Przestrzegaj podstawowych zasad higieny”,
- „Brązowo, ale czy zdrowo”,
- Akcja informacyjna dot. bezpiecznego grzybobrania,
- „Bezpieczne Ferie 2021”
- „Bezpieczne Wakacje 2021”,
- „Wirusoochrona” dla szkół i przedszkoli,
- „Profilaktyka 40 plus”,
- „Wybieraj bezpieczną żywność”,
- „Lekki tornister”- profilaktyka wad postawy.

W 2021 r. realizowane były również kampanie:

- „Zaszczep w sobie chęć szczepienia”- wojewódzka akcja skierowana do ogółu społeczeństwa ze szczególnym uwzględnieniem: rodziców dzieci w wieku 0-3, dzieci przedszkolnych oraz rodziców planujących dziecko;
- „Nie pozwól odlecieć swojemu szczęściu”- kampania ogólnopolska, skierowana do kobiet w wieku prokreacyjnym, ciężarnych oraz ich rodzin i bliskich;
- „#SzczepimySię”- kampania ogólnopolska, skierowana do ogółu społeczeństwa promująca szczepienia przeciwko COVID-19.

W ramach akcji oraz kampanii podejmowano różne działania profilaktyczne na terenie objętym nadzorem przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tychach. Dotyczyły one głównie przedsięwzięć związanych z propagowaniem zasad higieniczno-sanitarnych i ograniczeniem rozprzestrzeniania się wirusa SARS-CoV-2.

W ramach kampanii dotyczącej szczepień przeciwko wirusowi SARS-CoV-2 Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Tychach wydał plakat informacyjno-edukacyjny promujący kampanię „#SzczepimySię”. Plakat został wyeksponowany w pojazdach komunikacji miejskiej na podległym terenie. Podmioty lecznicze zostały oplakatowane. Przy wejściach głównych dużych zakładów pracy i kopalni węgla kamiennego wyeksponowano plakaty Ministerstwa Zdrowia i PPIS w Tychach oraz ulotki informacyjne dostępne dla wszystkich pracowników tychże zakładów.

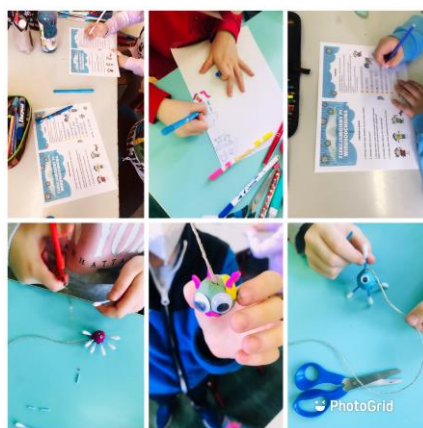

Ponadto materiały edukacyjne dotyczące szczepień oraz akcji „Koronawirus. Przestrzegaj podstawowych zasad bezpieczeństwa i higieny” trafiły do zakładów pracy, placówek oświatowo-wychowawczych, aptek, lokalnej prasy, bibliotek oraz jednostek samorządu terytorialnego.

Od 2021 r. realizowana była nowa wojewódzka akcja pt. „Wirusochrona”, skierowana do przedszkolaków, uczniów klas I-III szkół podstawowych oraz ich rodziców i opiekunów. Jej celem była promocja podstawowych zasad higieny osobistej wśród dzieci i ich rodziców oraz zwrócenie uwagi na znaczącą rolę higieny jako podstawowego środka zapobiegania przenoszeniu się wirusów. W ramach realizacji akcji w placówkach szkolno-wychowawczych poruszano tematy dotyczące zasad postępowania w czasie epidemii koronawirusa, podstawowych zasad zdrowego stylu życia. Formy zaproponowane przez nauczycieli były urozmaicone o doświadczenia, piosenki tematyczne, prace plastyczne, prezentacje multimedialne, dramy, teatrzyki, formy pokazowe, ruchowe, bajki profilaktyczne, instruktażowe – technika mycia i dezynfekcji rąk, zakładania i ściągania maseczki. Dzieci nagrywały filmiki promujące higienę osobistą, oglądały ręce za pomocą specjalnej kamery, uczestniczyły w ćwiczeniach interaktywnych na platformie edukacyjnej.

Nauczyciele przeprowadzali z uczniami różne doświadczenia dot. działania mydła, środków dezynfekcyjnych, przenoszenia i rozprzestrzeniania się wirusów oraz wnikania ich do organizmu. W niektórych szkołach lekcje były wzbogacone o wizytę pielęgniarki szkolnej.

W I i II edycji wzięło udział 25 szkół podstawowych i 7 przedszkoli z terenu powiatu mikołowskiego.

W dniu 19.09.2021 r. Sekcja Oświaty Zdrowotnej PSSE w Tychach uczestniczyła w obchodach „Dnia Siedlisk Naturalnych” w Śląskim Ogrodzie Botanicznym w Mikołowie. Podczas akcji zorganizowano stoisko profilaktyczne, na którym promowano szczepienia ochronne, zdrowy styl życia, zagadnienia związane z epidemią COVID-19, profilaktykę uzależnień i wiele innych tematów.

W ramach „Bezpiecznych wakacji” pracownicy prowadzili dystrybucję materiałów edukacyjnych związanych z tematyką obowiązujących zasad bezpieczeństwa w związku z epidemią koronawirusa SARS-CoV-2, bezpiecznego korzystania z kąpeli wodnych i opalania, profilaktyki uzależnień od dopalaczy i innych środków psychoaktywnych, profilaktyki chorób odkleszczowych. Materiały dystrybuowane były do organizatorów letnich form wypoczynku, miejskich bibliotek, kąpielisk i basenów.

Nagłośniona została również akcja „Brązowo, ale czy zdrowo”, ponieważ coraz większym problemem dla zdrowia staje się nadmierne narażenie na promieniowanie ultrafioletowe. Coraz więcej młodych ludzi nie uważa poparzeń słonecznych za coś niebezpiecznego. Bagatelizowanie tego zjawiska wynika z ogólnego braku świadomości, jak i wiedzy na temat procesów zachodzących w skórze podczas opalania. Plakat profilaktyczny został rozesłany do placówek szkolno-wychowawczych, lokalnej prasy, bibliotek oraz jednostek samorządu terytorialnego.

Od 1 lipca realizowany był program „Profilaktyka 40 Plus”, którego celem była ocena organizacji i efektywności objęcia świadczeniobiorców od 40 roku życia profilaktyczną diagnostyką w zakresie najczęściej występujących problemów zdrowotnych. Wykonując badania profilaktyczne można wykryć choroby na wczesnym stadium. Każdy Polak, który ma 40 lat lub więcej, mógł otrzymać jednorazowy dostęp do bezpłatnego pakietu badań diagnostycznych. Materiały promocyjne ukazały się na stronach internetowych jednostek samorządu terytorialnego, placówek szkolno-wychowawczych oraz zostały udostępnione użytkownikom portali społecznościowych.

W dniach 20 i 26 października odbyły się webinary pt. „Wybieraj bezpieczną żywność”, w których łącznie wzięło udział 101 uczestników. Webinary realizowane były w ramach kampanii EFSA #EUChooseSafeFood, która miała na celu uświadomienie konsumentom, jak istotną rolę w zapewnieniu bezpieczeństwa żywności odgrywa nauka. Ogólnoeuropejska kampania rozpoczęła się w lipcu i zachęcała Europejczyków do podejmowania świadomych wyborów dotyczących żywności.

WNIOSKI:

Działalność Sekcji Oświaty Zdrowotnej prowadzona była zgodnie z planem przedsięwzięć na 2021 r. Dzięki podejmowaniu działań realizowanych przy współpracy z różnymi organizacjami i instytucjami zwiększył się zasięg i efektywność oddziaływań prozdrowotnych na społeczeństwo. W minionym roku przedsięwzięcia prozdrowotne, komunikaty, materiały edukacyjne zamieszczane były w mediach społecznościowych- strona internetowa PSSE, Facebook, Twitter. Były one rzetelnym źródłem informacji, z którego skorzystało 100 242 odbiorców.

Wiele zaplanowanych działań terenowych nie odbyło się ze względu na trwającą pandemię.